

REGIONALNY PLAN ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH I DEINSTYTUCJONALIZACJI WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

NA LATA 2023 - 2025

Z PERSPEKTYWĄ DO 2030

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW:	4
WSTĘP	5
Czym jest Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Małopolskiego do roku 2030?	5
Czym jest deinstytucjonalizacja usług społecznych?	5
1. Oczekiwania pod adresem Regionalnego Planu DI	7
1.1. Oczekiwania pod adresem Regionalnego Planu DI wynikające z dokumentów krajowych	7
Strategia Rozwoju Usług Społecznych	7
Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne dla systemu ochrony zdrowia na lata 2021–2027 z perspektywą do 2030 r.	7
Wojewódzki Plan Transformacji województwa małopolskiego na lata 2022-2026	8
Włączenie Społeczne w Programach Regionalnych - rekomendacje Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej	9
Planu Rozwoju Usług Społecznych (Planu Deinstytucjonalizacji)	9
Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027	10
Ogólnopolskie ramowe wytyczne tworzenia lokalnych planów deinstytucjonalizacji usług społecznych	10
1.2. Oczekiwania pod adresem Regionalnego Planu DI wynikające z dokumentów europejskich	11
1.3. Oczekiwania pod adresem Regionalnego Planu DI wynikające z dokumentów krajowych	12
KONKLUZJA	13
OBSZARY INTERWENCJI – SCHEMAT W RAMACH REGIONALNEGO PLANU ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH I DEINSTYTUCJONALIZACJI	14

2. Obszar interwencji A: usługi w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej.....	15
2.1. Kluczowe wnioski z diagnozy	15
2.2. Kluczowe założenia dotyczące kierunków deinstytucjonalizacji wynikające z wniosków z diagnozy.....	17
2.3. Szczegółowy katalog planowanych do realizacji działań	19
2.4. Opis stanu docelowego w 2030 r. – cel(e) strategiczne	21
2.5. Rezultaty planowane do osiągnięcia przez samorząd województwa dla stanu docelowego w 2030 r.....	22
Rodzaje rezultatów	22
Monitoring wskaźników:.....	23
2.6. Opis pożądanej zmiany w okresie realizacji planu – cele cząstkowe (3-letnie).....	23
2.7. Rezultaty planowane do osiągnięcia przez samorząd województwa w okresie realizacji Planu.....	25
Oczekiwany rezultat.....	25
2.8. Matryca – Działania dla obszaru interwencji A: Usługi w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej wraz z harmonogramem.....	27
3. Obszar interwencji B: usługi wsparcia na rzecz osób wykluczonych, zagrożonych wykluczeniem, niesamodzielnych i ich opiekunów nieformalnych	32
3.1. Kluczowe wnioski z diagnozy	32
3.2. Kluczowe założenia dotyczące kierunków deinstytucjonalizacji wynikające z wniosków z diagnozy.....	37
3.3. Szczegółowy katalog planowanych do realizacji działań:	39
Szczegółowy katalog planowanych do realizacji działań	39
3.4. Opis stanu docelowego w 2030 r. – cele strategiczne.....	41
3.5. Rezultaty planowane do osiągnięcia przez samorząd województwa dla stanu docelowego w 2030 r.....	43
Monitoring rezultatów	43

3.6.	Opis pożądanej zmiany w okresie realizacji planu – cele cząstkowe (3-letnie).....	45
3.7.	Rezultaty planowane do osiągnięcia przez samorząd województwa w okresie realizacji Planu.....	47
	Oczekiwany rezultat.....	47
3.8.	Matryca - Działania dla obszaru interwencji B: usługi wsparcia na rzecz osób wykluczonych, zagrożonych wykluczeniem, niesamodzielnymi i ich opiekunów nieformalnych wraz z harmonogramem.....	48
3.	Wykaz naborów we wszystkich obszarach interwencji/tematycznych związanych z uruchomieniem przez samorząd województwa środków finansowych dotyczących rozwoju usług społecznych i zdrowotnych oraz procesu deinstytucjonalizacji (tabela wspólna dla całego RPDI)	57
4.	Źródła finansowania.....	123
5.	Konsultacje założeń Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Małopolskiego do 2030 roku.	123

WYKAZ SKRÓTÓW:

BP – Budżet Państwa

BW – Budżet Województwa

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

FST – Fundusz Sprawiedliwej Transformacji

IP – Instytucja Pośrednicząca

IZ – Instytucja Zarządzająca

OKO – Otwarty Konkurs Ofert

FEM 2021 - 2027 – Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021 – 2027

RLKS – Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność

RPDI - Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji

WM – Województwo Małopolskie

ZIT – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

WSTĘP

Czym jest Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Małopolskiego do roku 2030?

Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Małopolskiego na lata 2023 – 2025 z perspektywą do roku 2030 (dalej Regionalny Plan DI) jest dokumentem wdrożeniowym wobec Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”. Zgodnie z Planem Zarządzania Strategią „Małopolska 2030” przyjętym przez ZWM uchwałą 1423/21 z dnia 7 października 2021 r., dokument ten mieści się w kategorii tzw. planów działań, czyli dokumentów, których struktura, sposób opracowania i przyjęcia nie podlega takim uwarunkowaniom, jak w przypadku programów rozwoju i programów sektorowych. Tym niemniej, w celu usankcjonowania istotnej funkcji Regionalnego Planu DI tworzącego wraz z krajową polityką publiczną tj. Strategią Rozwoju Usług Społecznych, spójną architekturę dokumentów kierunkowych dla procesu deinstytucjonalizacji, podstawą jego zatwierdzenia jest uchwała Zarządu Województwa Małopolskiego podjęta po uprzednich konsultacjach społecznych.

Czym jest deinstytucjonalizacja usług społecznych?

Strategia Rozwoju Usług Społecznych - polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.) przyjęta uchwałą Rady Ministrów z dnia 7 czerwca 2022 roku, wskazuje, że deinstytucjonalizacja to proces polegający na rozwoju usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej oraz na wypracowaniu i wdrożeniu rozwiązań, które umożliwią „niezależne życie” osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami, osobom w kryzysie psychicznym i innym osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, a dzieciom życie pod opieką rodzinną lub pod opieką zbliżoną do rodzinnej.

Niezależne życie, do którego odwołuje się Strategia Rozwoju Usług Społecznych jest wartością sprecyzowaną na gruncie Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. z dnia 25 października 2012 r., poz. 1169), Artykuł 19 tej Konwencji wskazuje, że „(...) osoby niepełnosprawne będą miały prawo wyboru miejsca zamieszkania, (...) nie będą zobowiązane do mieszkania w szczególnych warunkach, (...)

będą miały dostęp do szerokiego zakresu usług świadczonych w domu lub w placówkach zapewniających zakwaterowanie, oraz do innych usług wspierających, świadczonych w społeczności lokalnej, w tym do pomocy osobistej niezbędnej do życia i (...) zapobiegającej izolacji i segregacji społecznej”.

Na potrzeby Regionalnego Planu DI przyjmuje się, że deinstytucjonalizacja oznacza proces rozwoju usług społecznych świadczonych na rzecz wspólnoty regionalnej województwa małopolskiego, który ma umożliwić pozostawanie każdej osoby potrzebującej wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, jak najdłużej w swoim środowisku zamieszkania, w otoczeniu rodziny i społeczności lokalnej. Deinstytucjonalizacja nie może być utożsamiana z zamykaniem placówek opieki całodobowej. Ma ona stworzyć warunki do ich przekształcenia w taki sposób, aby oferowały kompleksowe usługi, zarówno dzienne jak i całodobowe a sposób ich organizacji i świadczenia uwzględniał prymat form wsparcia świadczonych w społeczności lokalnej.

1. Oczekiwania pod adresem Regionalnego Planu DI

1.1. Oczekiwania pod adresem Regionalnego Planu DI wynikające z dokumentów krajowych

---

Strategia Rozwoju Usług Społecznych

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Usług Społecznych, narzędziem koordynacji działań na rzecz deinstytucjonalizacji usług społecznych w województwach mają być regionalne plany rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji. Dokumenty te mają być przyjmowane na okres do 3 lat i stanowić uporządkowaną koncepcję zmiany w obszarach objętych deinstytucjonalizacją na poziomie regionalnym (w tym w szczególności: wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, osób z zaburzeniami psychicznymi, osób w kryzysie bezdomności). Ich kluczowa funkcja wyraża się w określeniu wytycznych co do zakresu i warunków realizacji działań finansowanych ze środków Programów Regionalnych oraz komplementarnych wobec nich działań finansowanych z innych środków, w tym przede wszystkim krajowych, regionalnych i środków samorządów lokalnych.

Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne dla systemu ochrony zdrowia na lata 2021–2027 z perspektywą do 2030 r.

W komplementarnym dla usług społecznych obszarze – ochronie zdrowia – obowiązuje dokument strategiczny „Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne dla systemu ochrony zdrowia na lata 2021–2027, z perspektywą do 2030 r.”. Dokument ten stanowi kontynuację „Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014–2020. Krajowe ramy strategiczne” i wypełnia poszczególne warunki podstawowe dla perspektywy 2021–2027 w obszarze zdrowia¹.

Z uwagi na fakt, iż w ww. warunkach podstawowych znalazł się wymóg mapowania potrzeb

---

¹ W obszarze zdrowia jako warunek podstawowy wskazano posiadanie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej, składający się z 3 elementów:

- 1) mapowanie potrzeb zdrowotnych i opieki długoterminowej, w tym personelu medycznego i opiekuńczego;
- 2) środki, które zapewnią skuteczność, trwałość, dostępność i przystępność usług zdrowotnych i opieki długoterminowej, ze szczególnym uwzględnieniem osób wykluczonych z systemów opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej, w tym tych, do których najtrudniej jest dotrzeć;
- 3) środki promowania usług środowiskowych i rodzinnych poprzez deinstytucjonalizację, w tym profilaktyka i podstawowa opieka zdrowotna, opieka domowa i usługi środowiskowe

zdrowotnych i opieki długoterminowej, w tym personelu opiekuńczego, podstawą dla działań podejmowanych w ramach Regionalnego Planu DI będą m.in. mapy potrzeb w zakresie opieki długoterminowej.

Co istotne, załącznikiem do dokumentu „Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne dla systemu ochrony zdrowia na lata 2021–2027, z perspektywą do 2030 r.” jest Strategia Deinstytucjonalizacji: Opieka zdrowotna nad osobami starszymi zawierająca diagnozę potrzeb zdrowotnych i dostępnego wsparcia zdrowotnego jak również kierunki rozwoju wsparcia zdrowotnego w ramach procesu DI. Zgodnie z tym dokumentem, nadrzędnym celem procesu deinstytucjonalizacji usług zdrowotnych dedykowanych osobom starszym, jest poprawa stanu zdrowia i jakości życia związanej ze zdrowiem u osób starszych i ich opiekunów oraz wsparcie w utrzymaniu niezależności osób starszych umożliwiającej im jak najdłuższe funkcjonowanie w środowisku lokalnym. Cel ten wskazuje zbieżność działań podejmowanych w sektorze zdrowia i pomocy społecznej w ramach polityki deinstytucjonalizacji usług społecznych. Oznacza to, że planując działania w ramach Regionalnego Planu DI koniecznym jest zachowanie spójności z krajową strategią deinstytucjonalizacji w zakresie opieki zdrowotnej nad osobami starszymi.

Wojewódzki Plan Transformacji województwa małopolskiego na lata 2022-2026

Wojewódzki Plan Transformacji określa rekomendowane kierunki działań wskazane w mapie potrzeb zdrowotnych oraz wynikające z innych dokumentów strategicznych w ochronie zdrowia.

Dokument ten wskazuje m.in. na konieczność podejmowania działań mających na celu zwiększenie dostępności i jakości usług opieki długoterminowej we wszystkich dostępnych formach opieki, w szczególności w powiatach o ograniczonej dostępności. Dokument tworzy istotny kontekst dla Regionalnego Planu DI w związku z identyfikacją powiatów, na terenie których dostępność do wybranych kategorii usług społecznych jest najniższa.

Włączenie Społeczne w Programach Regionalnych - rekomendacje Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej

Zgodnie z Rekomendacjami Ministerstwa
Funduszy i Polityki Regionalnej z 21 lipca 2021

Włączenie społeczne w Programach

Regionalnych, w celach związanych z usługami społecznymi tj. w celu (k)² i (l)³ niezbędne jest wprowadzenie w Programach Regionalnych zapisu wskazującego, iż szczegóły interwencji będą sprecyzowane w Regionalnym Planie

Rozwoju Usług Społecznych (Plan Deinstytucjonalizacji), za który odpowiedzialny

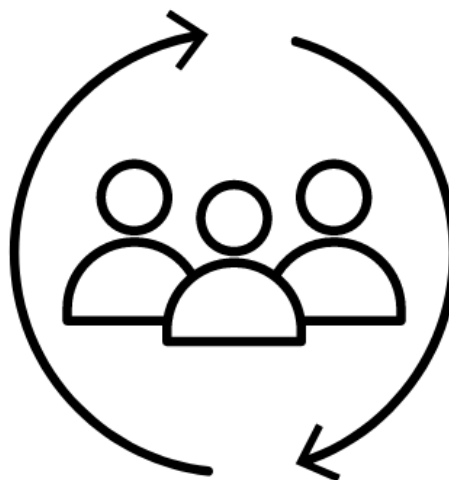
będzie Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej. Plany będą przyjmowane na okres trzech-czterech lat, tak, aby zapewnić spójność z wieloletnimi prognozami finansów publicznych.

Plany będą scalać część dokumentów programowych województwa w sferze społecznej jako dokumenty wykonawcze strategii rozwoju województwa.

Plany będą podstawą koordynowania działań finansowych w ramach polityki spójności oraz elementów krajowej i regionalnej polityki rozwoju w obszarze usług. Istotnym elementem Planu będzie określanie szczegółów interwencji w ramach Programów Regionalnych, które powinny odwoływać się do regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych (Planu Deinstytucjonalizacji), określającego, wraz z innymi dokumentami typu regulaminy naborów wniosków o dofinansowanie, szczegółową interwencję w kolejnych konkursach.

Planu Rozwoju Usług Społecznych (Planu Deinstytucjonalizacji) będzie obejmował:

- stan usług społecznych i zdrowotnych oraz kwestię potrzeb społecznych w tym obszarze;

² Cel szczegółowy (k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej

³ Cel szczegółowy (l) wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci

- cele do zrealizowania w okresie funkcjonowania planu wraz ze wskaźnikami do osiągnięcia;
- kierunki interwencji w ramach działań województwa i działań krajowych (Programy Regionalne, kontrakty sektorowe itp.);
- plan finansowania działań rozwojowych i deinstytucjonalizacyjnych.

Plan, a tym samym zaplanowane w Programie Regionalnym działania, muszą być ściśle skorelowane z zamierzeniami krajowej Strategii Rozwoju Usług Społecznych (Strategii Deinstytucjonalizacji).

Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027

Zgodnie z ogólnymi zasadami interwencji EFS + w obszarze włączenia społecznego, wytyczne stanowią, że „IZ RP zapewnia, że realizowane wsparcie w obszarze włączenia społecznego jest zgodne ze „Strategią Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)” oraz odpowiednimi Regionalnymi Planami Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji, a także z „Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021–2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030” oraz „Interwencja w obszarze włączenia społecznego jest planowana i wdrażana we współpracy z właściwym ROPS, a w przypadku usług społecznych planowanie i realizacja interwencji odbywa się zgodnie z kierunkami wskazanymi we właściwym Regionalnym Planie Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji”.

Ogólnopolskie ramowe wytyczne tworzenia lokalnych planów deinstytucjonalizacji usług społecznych

Zgodnie z wytycznymi samorządy województw zobowiązane są, aby w perspektywie finansowej 2021–2027 przygotowywać Regionalne Plany Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych, które będą określały ramy prowadzonych działań, natomiast samorząd powiatowy i gminny będzie odpowiadał za opracowanie planów organizacji i realizacji usług społecznych w formie zdeinstytucjonalizowanej.

1.2. Oczekiwania pod adresem Regionalnego Planu DI wynikające z dokumentów europejskich

---

W załączniku nr IV do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej, sprecyzowane zostały tak zwane warunki podstawowe w kontekście efektywności wykorzystania środków UE, które uzależniają uruchomienie tych środków od zrealizowania przez państwo członkowskie wymagań określonych dla poszczególnych obszarów tematycznych. W obszarze włączenia społecznego sformułowany został warunek w brzmieniu: „4.4. Krajowe ramy strategiczne polityki na rzecz włączenia społecznego i ograniczenia ubóstwa” rozumiany jako: „Istnienie krajowych lub regionalnych ram strategicznych polityki lub ram ustawodawczych na rzecz włączenia społecznego i ograniczenia ubóstwa, które obejmują: 1. opartą na rzetelnych danych diagnozę ubóstwa i wykluczenia społecznego, w tym ubóstwa dzieci, w szczególności pod względem równego dostępu do dobrej jakości usług dla dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji, a także pod względem bezdomności, segregacji przestrzennej i edukacyjnej, ograniczonego dostępu do podstawowych usług i infrastruktury oraz szczególnych potrzeb osób w każdym wieku znajdujących się w trudnej sytuacji; 2. środki na rzecz zapobiegania i zwalczania segregacji we wszystkich dziedzinach, w tym ochrony socjalnej, rynków pracy sprzyjających włączeniu społecznemu i dostępu do wysokiej jakości usług dla osób w trudnej sytuacji, w tym migrantów i uchodźców; 3. środki na rzecz przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej; 4. rozwiązania dotyczące zapewnienia, aby opracowanie tych ram, ich wdrożenie, monitorowanie i przegląd były prowadzone w ścisłej współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w tym partnerami społecznymi i odpowiednimi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego.”.

Niniejszy Regionalny Plan DI bazuje na diagnozie sytuacji problemowej w zakresie dostępu mieszkańców regionu do usług wsparcia, jak również operacjonalizuje działania mające za zadanie urzeczywistnienie regionalnej polityki rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji.

1.3. Oczekiwania pod adresem Regionalnego Planu DI wynikające z dokumentów krajowych

Zgodnie z Programem Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021 – 2027 szczegóły interwencji w zakresie rozwoju usług społecznych i procesu deinstytucjonalizacji (cel k) zostaną określone w Regionalnym Planie Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji opracowanym przez ROPS. Dokument ten ma również warunkować wsparcie dla ZAZ oraz WTZ w ramach celu 4 iii⁴ oraz innych elementów tego celu obejmujących:

1. Budowę, przebudowę, modernizację, wyposażenie infrastruktury społecznej zapewniającej kompleksową opiekę osobom z niepełnosprawnościami, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku w formach zdeinstytucjonalizowanych, w szczególności w formie Rodzinnych Domów Opieki.
2. Zakup sprzętu medycznego oraz wyposażenia niezbędnego do świadczenia usług medycznych w formach zdeinstytucjonalizowanych, w tym służących opiece długoterminowej, paliatywnej i hospicyjnej.
3. Przebudowę, modernizację i/lub wyposażenie infrastruktury zdegradowanych budynków w celu ich adaptacji na mieszkania wspomagane i chronione, skierowane w szczególności dla osób opuszczających pieczę zastępczą, zakłady poprawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze.
4. Budowę, przebudowę, modernizację, wyposażenie infrastruktury społecznej w zakresie wsparcia podmiotów reintegracyjnych, w szczególności ZAZ.

⁴ Cel szczegółowy 4 iii - wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne

KONKLUZJA

REGIONALNY PLAN DEINSTYTUCJONALIZACJI

DOKUMENT KIERUNKOWY	W świetle przytaczanych dokumentów krajowych, regionalne plany deinstytucjonalizacji powinny być dokumentami kierunkowymi, wyznaczającymi ramy dla procesu deinstytucjonalizacji.
POZIOM LOKALNY	Proces ten dokonywać się będzie stopniowo na poziomie lokalnym z uwagą na fakt, że to w gminach i powiatach – czyli blisko mieszkańców – świadczone są usługi społeczne odpowiadające na potrzeby ludności.
ŚRODKI FINANSOWE	Co ważne, punkt ciężkości regionalnych planów DI powinien być położony na sposób dystrybucji środków polityki spójności, gdyż to one są głównym zasobem finansowym pozostającym w dyspozycji samorządów województw i stanowią istotne wsparcie dla podmiotów lokalnych w zakresie organizowania i świadczenia usług społecznych.
HORYZONT CZASOWY	Horyzont czasowy regionalnych planów deinstytucjonalizacji powinien być możliwie krótki co wynika ze względów praktycznych – dokumenty te powinny bazować na aktualizowanej okresowo diagnozie celem formułowania adekwatnych warunków dla konkursów organizowanych w ramach Programów Regionalnych. Biorąc jednak pod uwagę, że proces DI jest wieloletni, optymalnym sposobem jest przyjęcie w Regionalnym Planie DI perspektywy na okres zbieżny z okresem obowiązywania Strategii Rozwoju Województwa wraz z Programem Regionalnym tj. do roku 2030. Perspektywa ta umożliwi określenie kluczowych elementów docelowego stanu rozwoju usług społecznych w Małopolsce, które będą odnosić się do działań realizowanych długoterminowo. Proces deinstytucjonalizacji, który wymaga stopniowych zmian w sposobie funkcjonowania systemu pomocy społecznej, wsparcia rodziny, pieczy zastępczej i innych będących elementem szeroko rozumianego włączenia społecznego, będzie przebiegał w dłuższym horyzoncie czasowym o czym przesądzą także założenia Strategia Rozwoju Usług Społecznych.

ZAKRES

Zakres przedmiotowy Regionalnego Planu DI powinien być zbieżny z krajową Strategią Rozwoju Usług Społecznych celem zachowania spójności dokumentów będących podstawą dla procesu deinstytucjonalizacji. Biorąc jednak pod uwagę, że Regionalny Plan DI pozostaje w ścisłym związku z Programem Regionalnym stanowiącym źródło finansowania dla regionalnej polityki deinstytucjonalizacji, konstrukcja planu powinna odnosić się także do kierunków interwencji zawartych w tym dokumencie. W związku z powyższym, zakres przedmiotowy Regionalnego Planu DI obejmuje:

OBSZAR INTERWENCJI A - usługi w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej realizowane na rzecz dzieci i rodzin.

OBSZAR INTERWENCJI B - usługi wsparcia na rzecz osób niesamodzielnych i ich opiekunów nieformalnych oraz osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, osób z problemami zdrowia psychicznego, osób w kryzysie bezdomności.

Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji zawiera szczegóły w zakresie wymogów formułowanych względem konkursów ogłaszanych w obszarze włączenia społecznego w ramach Programu Regionalnego.

OBSZARY INTERWENCJI – SCHEMAT W RAMACH REGIONALNEGO PLANU ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH I DEINSTYTUCJONALIZACJI

<u>OBSZAR INTERWENCJI A</u>	<u>OBSZAR INTERWENCJI B</u>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kluczowe wnioski z diagnozy ➤ Założenia dotyczące przyjętych kierunków deinstytucjonalizacji ➤ Katalog działań	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kluczowe wnioski z diagnozy ➤ Założenia dotyczące przyjętych kierunków deinstytucjonalizacji ➤ Katalog działań

<u>OBSZAR INTERWENCJI A</u>	<u>OBSZAR INTERWENCJI B</u>
➤ Cele strategiczne (perspektywa 2030)	➤ Cele strategiczne (perspektywa 2030)
➤ Rodzaje rezultatów (perspektywa 2030)	➤ Rodzaje rezultatów (perspektywa 2030)
➤ Cele cząstkowe (perspektywa 2025)	➤ Cele cząstkowe (perspektywa 2025)
➤ Rodzaje rezultatów (perspektywa 2025)	➤ Rodzaje rezultatów (perspektywa 2025)
➤ Matryca działań, harmonogram	➤ Matryca działań, harmonogram

2. Obszar interwencji A:

usługi w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej

2.1. Kluczowe wnioski z diagnozy

Źródłem informacji diagnozujących potrzeby w obszarze usług wsparcia na rzecz rodziny i pieczy zastępczej są, w szczególności, raporty Ocena zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego, dane dostępne w statystyce publicznej, opracowania tematyczne GUS, NIK oraz własne samorządu województwa małopolskiego jak również bieżące konsultacje prowadzone na forum Konwentu Dyrektorów PCPR uzupełnione o perspektywę małopolskich rodzin zastępczych szeroko dyskutowaną w trakcie Małopolskiego Kongresu Rodzinnej Pieczy Zastępczej zorganizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie w dniach 11-18 maja 2022.

Wnioski z diagnozy:

- 1. Niedostateczny dostęp do oferty wsparcia dzieci i młodzieży** świadczonego przez placówki wsparcia dziennego - na terenie około 85 małopolskich gmin brak jest oferty PWD działających w ramach sektora publicznego (uwzględniając PWD prowadzone poza sektorem publicznym odsetek gmin na których nie funkcjonuje tego typu oferta jest niższy o około 20%).
- 2. Niedostateczna oferta wsparcia wychowawców z PWD** programami zajęć, poradnikami, narzędziami edukacyjnymi itp., by mogli realizować małopolski model placówki.
- 3. Niedostateczny dostęp do oferty wsparcia asystentów rodziny** – zaledwie 3 292 rodziny pozostawały pod opieką asystenta rodziny, w sytuacji, gdy osób

Wnioski z diagnozy:

zakwalifikowanych do wsparcia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego było w 2021 r. w skali całego regionu 20 853.

4. **Niedostateczny dostęp do innych form profilaktycznego wsparcia rodziny:**

poradnictwa, mediacji, terapii. Szczególnie trudna jest sytuacja w zakresie wsparcia dzieci i młodzieży - przeciętny czas oczekiwania do poradni zdrowia psychicznego dla dzieci oscyluje wokół 3 miesięcy co sytuuje Małopolskę na 3 miejscu w kraju pod względem czasu oczekiwania na wsparcie (jeden z najdłuższych czasów oczekiwania).

5. **Niedostateczna i spadająca w ujęciu wieloletnim liczba rodzin zastępczych w regionie**

(niezawodowych, spokrewnionych, rodzinnych domów dziecka) i niedostateczny przyrost rodzin zawodowych jako konsekwencja mało atrakcyjnych warunków funkcjonowania tych rodzin (w szczególności aspekty finansowe, dostęp do specjalistycznego wsparcia).

6. **Wyczerpują się zasoby istniejącej pieczy rodzinnej – w 2022 r. w 12 małopolskich**

powiatach liczba zawodowych rodziców zastępczych w wieku powyżej 50 lat, w zawodowych rodzinach zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego i rodzinnych domach dziecka (będących najstarszymi w grupie rodzin zastępczych zawodowych), wynosiła co najmniej połowę, a w 7 z nich było to 100%.

7. **Duże zróżnicowanie wewnątrz regionalne w zakresie wskaźnika intensywności pieczy**

zastępczej⁵ (10 powiatów, w tym miasta na prawach powiatu powyżej średniej wojewódzkiej wg stanu na 2021 rok) przy czym intensywność pieczy zastępczej w Małopolsce jest dalece różna w porównaniu do kraju na korzyść regionu: Polska – 8,76 średnio w 2021 r., Małopolska – 4,74.

8. **Niedostateczna oferta wielospecjalistycznej pomocy, w szczególności psychologicznej i**

terapeutycznej na rzecz dzieci i młodzieży funkcjonujących w pieczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej) oraz w rodzinach adopcyjnych.

9. **Nieefektywny proces usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej (wadliwy**

system pozyskiwania kluczowych osób dla procesu usamodzielnienia, uboga oferta

⁵ Wskaźnik intensywności pieczy – liczba dzieci poniżej 18. roku życia znajdujących się w systemie pieczy zastępczej na 1 000 wszystkich dzieci w takim wieku z danego terytorium

Wnioski z diagnozy:

mieszkań wspomaganych / chronionych i innych form pomocy, zarówno materialnej jak i niematerialnej obejmującej wsparcie emocjonalne i społeczne, brak ugruntowanej praktyki działania opartej o indywidualną i pogłębioną diagnozę potrzeb oraz pogłębiony indywidualny plan usamodzielniania).

10. Niedostateczna liczba wyspecjalizowanych organizacji III sektora działających na rzecz profesjonalizacji pieczy zastępczej i zdolnych do efektywnego wsparcia rodziców zastępczych oraz dzieci i młodzieży funkcjonujących w systemie pieczy zastępczej poprzez działalność fundraisingową, wolontaryjną, rzeczniczą, inną.

11. Brak placówek opiekuńczo-wychowawczych o charakterze specjalistyczno-terapeutycznym. Na 13 takich placówek w regionie w 2021 r. 12 funkcjonowało w Krakowie (postulat zgłaszany przez małopolskich organizatorów pieczy zastępczej jak również Najwyższą Izbę Kontroli).

2.2. Kluczowe założenia dotyczące kierunków deinstytucjonalizacji wynikające z wniosków z diagnozy

W Małopolsce od lat dokonuje się rozwój usług społecznych wspierających rodziny i system pieczy zastępczej co tworzy warunki do stopniowej deinstytucjonalizacji tego systemu.

Przykładowo, na przestrzeni minionej dekady (lata 2012 – 2021) liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży prowadzonych w ramach sektora publicznego – jedno z kluczowych narzędzi profilaktyki w polityce na rzecz rodziny - wzrosła w regionie o 113 co oznacza w praktyce podwojenie tego zasobu – wzrost ze 122 w roku 2012 do 235 w 2021 roku. Oznacza to wzrost liczby miejsc świadczenia usług przez te placówki z 5 394 do 8 426 oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży objętych wsparciem z ponad 7,3 tys. do 9 709.

Zwiększyła się także liczba innych miejsc świadczenia usług w formie zdeinstytucjonalizowanej w postaci mieszkań chronionych. Mieszkania te mogą być

wykorzystywane m.in. w procesie usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej – wzrost z 60 w 2012 do 116 w 2021 roku.

Obserwuje się także zwiększenie oferty wsparcia profilaktycznego dedykowanego rodzinie w związku z zakontraktowaniem w latach 2021 – 2022 przez Samorząd Województwa 28 organizacji pozarządowych, które prowadziły/prowadzą poradnictwo, terapię, mediację i inne formy wsparcia na rzecz rodzin zagrożonych lub doświadczających kryzysu w ramach 39 projektów.

**Potrzeba kontynuacji
dotychczasowych działań
oraz ich intensyfikacji**

Tym niemniej, nie wszystkie kluczowe formy wsparcia są obecnie częściej oferowane aniżeli miało to miejsce w przeszłości – liczba asystentów rodziny odgrywających ważną funkcję wobec rodzin będących beneficjentami systemu wsparcia m.in. rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, spada od 2018 roku. Co więcej, nawet wzrost liczby miejsc świadczenia różnego typu usług społecznych na rzecz rodziny i pieczy zastępczej nie musi oznaczać poprawy dostępności do tych usług z uwagi na to, że popyt na te usługi rośnie bardziej dynamicznie aniżeli podaż. Tym samym skala potrzeb dalece przekracza stopień ich zaspokojenia.

**Przeciwdziałanie
negatywnym zmianom**

Oznacza to konieczność kontynuowania dotychczasowej polityki na rzecz rodzin, uzupełnienie jej o kolejne elementy odpowiadające na potrzeby, ale także zwiększenie skali oddziaływania samorządu województwa na kluczowych aktorów systemu wsparcia rodziny i pieczy – małopolskie samorządy terytorialne oraz podmioty III sektora w celu zwiększenia podaży usług - dostępnych, dobrych jakościowo i adekwatnych do potrzeb.

Działania na rzecz rodziny

W tym celu przewiduje się szereg działań, w szczególności:

- a) rozwój oferty usług o charakterze profilaktycznym** – usługi profilaktyczne stanowią formę prewencji wobec instytucjonalizacji, zaspokajają potrzeby tworząc tym samym warunki do

większej samodzielności czy zaradności i odraczają w czasie – lub eliminują – konieczność wsparcia całodobowego w formie zinstytucjonalizowanej.

b) zmiana formuły świadczenia usług w formie zinstytucjonalizowanej poprzez rozbudowę zakresu wsparcia dostępnego w instytucji o nowe rodzaje świadczeń.

Co istotne, przewiduje się, że działania nakierowane na deinstytucjonalizację będą przyjmowały **formułę systemową i jednostkową**. W wymiarze systemowym mieszczącym się w granicach kompetencji samorządu województwa oznaczają one rozbudowę rodzajów usług społecznych dostępnych w regionie w oparciu o środki finansowe pozostające w gestii województwa (większa kompleksowość oferty usług), jak również zwiększenie skali ich świadczenia (więcej usług dla większej liczby osób). Natomiast w wymiarze jednostkowym oznaczać będą upowszechnienie modelu pracy z osobą opartego o diagnozę i plan oraz wynikającą z tego planu ścieżkę wsparcia nakierowaną na maksymalnie możliwe w danej sytuacji usamodzielnienie i niezależność.

2.3. Szczegółowy katalog planowanych do realizacji działań

Szczegółowy katalog planowanych do realizacji działań:

1. Okresowe diagnozy bilansu usług społecznych w regionie (skala popytu i podaży usług zdefiniowanych jako kluczowe z perspektywy polityki wsparcia rodzin i deinstytucjonalizacji, mapa potrzeb w zakresie opieki długoterminowej).
2. Ewaluacja małopolskiego modelu funkcjonowania placówek wsparcia dziennego dzieci i młodzieży oraz modyfikację modelu w oparciu o wyniki ewaluacji.
3. Upowszechnienie małopolskiego modelu funkcjonowania placówek wsparcia dziennego dzieci i młodzieży, w szczególności na obszarach kumulacji problemów społecznych charakteryzujących się bezradnością rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.
4. Wsparcie procesu specjalizacji placówek wsparcia dziennego poprzez rozwój oferty zajęć psychokorekcyjnych, psychoprophylaktycznych i innych.
5. Działania na rzecz usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej znajdujących się w procesie usamodzielniania, z uwzględnieniem usług mieszkalnictwa wspomaganego

Szczegółowy katalog planowanych do realizacji działań:

dla wychowanków pieczy, zastosowaniem wymogu inaugurowania procesu usamodzielniania na wstępnym etapie z udziałem wielu specjalistów (m.in. doradca zawodowy, psycholog) oraz upowszechnienie form pomocy w postaci mieszkań wspomaganych, najmu mieszkań, hosteli interwencyjnych, budżetu personalnego i innych; wypracowanie modelowych rozwiązań.

6. Doskonalenie zawodowe asystentów rodziny, organizatorów pieczy zastępczej, wychowawców, pedagogów i innych służb zatrudnionych w placówkach tworzących system wsparcia rodziny i pieczy zastępczej.
7. Wsparcie rodzin zastępczych (grupy wsparcia i inne formy wynikające z diagnozy potrzeb).
8. Wzmocnienie kadrowe i metodyczne placówek opiekuńczo-wychowawczych, w szczególności o charakterze specjalistyczno-terapeutycznym z uwagi na konieczność zagwarantowania wysokiej jakości wsparcia wobec dzieci i młodzieży przebywających w tych placówkach oraz poprawy warunków do wyjścia tych osób ze wsparcia instytucjonalnego do środowiska rodzinnego.
9. Zwiększenie dostępu do usług poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji dla rodzin doświadczających lub zagrożonych kryzysem, wypracowanie modelowych rozwiązań.
10. Zwiększenie dostępności do specjalistycznej diagnozy i terapii dla dzieci z rodzin zastępczych i adopcyjnych.
11. Zwiększenie dostępu do usług interwencji kryzysowej, profesjonalizacja istniejących ośrodków interwencji kryzysowej, wypracowanie modelowych rozwiązań.

Powyższe działania realizowane będą w szczególności w oparciu o Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Małopolski 2030. Program ten stanowić będzie główne źródło finansowego wsparcia dla podmiotów działających lokalnie, które świadczą usługi społeczne dla małopolskich rodzin. Doświadczenia lat 2014 – 2020 pokazują, że te formy pomocy, których źródłem finansowania są środki europejskie rozwijają się dalece bardziej dynamicznie aniżeli te oparte o środki krajowe. Wyniki ewaluacji zrealizowanych z myślą o

interwencji podejmowanej w ramach włączenia społecznego w ramach RPO dla WM na lata 2014 – 2020, wskazują jednoznacznie, że opracowywanie modeli poszczególnych typów usług społecznych jest dobrą praktyką wartą kontynuacji. Modele takie przyczyniają się bowiem do poprawy jakości świadczonego wsparcia standaryzując poszczególne jego elementy na poziomie uznanym za niezbędne minimum, które warunkuje adekwatność usługi do potrzeb klienta.

2.4. Opis stanu docelowego w 2030 r. – cel(e) strategiczne

Wybrane aspekty stanu docelowego:	
1.	Na terenie każdej gminy w Małopolsce funkcjonuje minimum jedna placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
2.	Na terenie każdego obszaru funkcjonalnego NUTS 3 funkcjonują ośrodki specjalistycznego poradnictwa i wsparcia dla rodzin zastępczych i adopcyjnych i wychowujących się w nich dzieci i młodzieży.
3.	Na terenie każdej gminy w Małopolsce funkcjonują asystenci rodziny.
4.	Na terenie każdego powiatu działa ośrodek interwencji kryzysowej.
5.	Na terenie każdego podregionu (NUTS 3) działa placówka świadcząca specjalistyczne poradnictwo dla rodzin w kryzysie oraz zagrożonych kryzysem.
6.	System instytucjonalnej pieczy zastępczej funkcjonuje w zgodzie z obowiązującymi zasadami w zakresie: a) wieku dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, b) liczby dzieci w nich umieszczonych, c) stosownych form pomocy i wsparcia udzielanych wychowankom.
7.	Ugruntowany zostanie model wsparcia w instytucjonalnej pieczy zastępczej oparty o indywidualną, pogłębioną diagnozę potrzeb oraz indywidualny plan działania wobec dziecka przebywającego w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej.
8.	Elementem standardu w zakresie usamodzielniania wychowanków pieczy będzie model pracy angażujący specjalistów różnych dziedzin oraz formy pomocy uwzględniające pomoc mieszkaniową i budżet personalny.

Kluczową miarą deinstytucjonalizacji systemu pieczy zastępczej w perspektywie roku 2030 będzie istotna zmiana proporcji dzieci i młodzieży wychowujących się w instytucjonalnych

formach pieczy względem form rodzinnych (bez rodzin zastępczych spokrewnionych). Obecnie proporcja ta kształtuje się w relacji 1:1,8 (około 36% ogółu dzieci funkcjonuje w pieczy instytucjonalnej).

2.5. Rezultaty planowane do osiągnięcia przez samorząd województwa dla stanu docelowego w 2030 r.

Rodzaje rezultatów

Rodzaje rezultatów	
1.	Wzrost odsetka gmin, na terenie których funkcjonują placówki wsparcia dziennego.
2.	Spadek liczby rodzin przypadających na asystenta rodziny.
3.	Spadek odsetka gmin, na terenie których nie ma dostępu do usług asystenta rodziny,
4.	Wzrost liczby miejsc świadczenia usług specjalistycznego poradnictwa dla rodzin w kryzysie oraz zagrożonych kryzysem.
5.	Wzrost liczby powiatów, na terenie których funkcjonują ośrodki interwencji kryzysowej.
6.	Wzrost udziału dzieci wychowujących się w rodzinnych formach pieczy zastępczej wśród ogółu dzieci w pieczy.
7.	Wzrost udziału wychowanków pieczy, który w wyniku procesu usamodzielniania założyli własne gospodarstwo domowe wśród ogółu usamodzielnianych wychowanków systemu pieczy zastępczej, w tym w podziale na pieczę rodzinną i instytucjonalną.

Wskaźniki te podlegają monitorowaniu w ramach Oceny Zasobów Pomocy Społecznej. Horyzont czasowy tych wskaźników wykracza poza 3-letni okres realizacji niniejszego Planu. Poza tym, skala oczekiwanych zmian będzie sumą aktywności sektora publicznego i obywatelskiego zaangażowanego w realizację Strategii Rozwoju Usług Społecznych - polityki publicznej do 2030. Oznacza to konieczność przyjęcia takiego modelu monitorowania wskaźników, który mierzyć będzie w cyklach rocznych w sposób narastający skalę zmian a jej wartość docelowa określona zostanie w ostatnim roku bieżącej dekady. Jako satysfakcjonującą uznana zostanie zmiana, której skala korespondować będzie z elementami stanu docelowego wyrażonego w tym dokumencie.

Jednocześnie, na potrzeby monitorowania Krajowej Strategii Rozwoju Usług Społecznych przewiduje się monitorowanie wskaźników (z zastrzeżeniem, że podmiotem właściwym do

określenia metodologii ich pomiaru jest podmiot odpowiedzialny za wdrażanie Strategii Rozwoju Usług Społecznych tj. Minister ds. Zabezpieczenia Społecznego).

Monitoring wskaźników:

Monitoring wskaźników:	
1.	Liczba nowoutworzonych mieszkań wspomaganych z koszykiem usług dostosowanych do indywidualnych potrzeb osoby.
2.	Odsetek dzieci, dla których sporządzono plan pomocy dziecku i rodzinie powstałych w oparciu o zespoły multidyscyplinarne (co najmniej z poziomu powiatu) w ogólnej liczbie wszystkich dzieci odseparowanych od rodziny (we wszystkich formach pieczy zastępczej).
3.	Odsetek rodzin w stosunku do których zastosowano, kompleksową analizę możliwości reintegracji.
4.	Odsetek dzieci przebywających w pieczy zastępczej, które wychowują się w rodzinnej pieczy zastępczej.
5.	Odsetek placówek opiekuńczo–wychowawczych wsparcia całodobowego przekształconych w dzienne ośrodki wsparcia rodziny.
6.	Odsetek interdyscyplinarnych zespołów wsparcia rodziny działających na terenie każdego powiatu.

2.6. Opis pożądanej zmiany w okresie realizacji planu – cele cząstkowe (3-letnie)

W okresie 2023 – 2025 zostaną zrealizowane następujące działania:

1. DIAGNOZA POTRZEB SZKOLENIOWYCH

Diagnoza potrzeb szkoleniowych kadr systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, opracowane zostaną programy szkoleniowe skierowane przede wszystkim do rodzin zastępczych, asystentów rodziny, wychowawców i pedagogów zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pieczy zastępczej oraz do organizatorów pieczy zastępczej jak również uruchomiona zostanie oferta szkoleniowa i superwizyjna dedykowana tej kadrze. W ramach oferty pracownicy systemu będą mieli możliwość rozwijać kompetencje zawodowe w oparciu o zindywidualizowane ścieżki rozwoju kariery.

EFEKT: w regionie dostępna będzie oferta wsparcia kompetencyjnego kadr systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej odpowiadająca na potrzeby pracowników tego systemu.

2. EWALUACJA FORM POMOCY

Ewaluacja dotychczasowych form pomocy, w szczególności oferty świadczonej przez placówki wsparcia dziennego dzieci i młodzieży celem modyfikacji regionalnych rekomendacji będących merytoryczną podstawą działalności tych placówek.

Zmodyfikowane rekomendacje będą podstawą konkursu w ramach PR FEM mającego na celu podniesienie dostępu do oferty PWD na obszarze białych plam (gminy pozbawione oferty) jak również specjalizację istniejących placówek, które obecnie koncentrują się na wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

EFEKT: w regionie dostępne będą rekomendacje możliwe do wykorzystania w konkursach organizowanych w ramach FEM 2021 – 2027 standaryzujące kluczowe formy wsparcia tak aby w możliwie jak największym stopniu cechowały się one wysoką jakością.

3. KONKURSY W RAMACH PR FEM

Przeprowadzone zostaną konkursy w ramach PR FEM angażujące podmioty działające lokalnie, które oferować będą wsparcie rodzin, rodzin zastępczych i adopcyjnych oraz kadry systemu pieczy zastępczej. Jednocześnie, z uwagi na konieczność testowania nowych rozwiązań podnoszących efektywność dotychczasowych działań na rzecz rodzin i systemu pieczy zastępczej, poszerzających formy wsparcia lub poprawiających ich jakość, w szczególności w zakresie usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej, konkursy w ramach PR FEM zobowiązywać będą Beneficjentów do poddania się ewaluacji, której celem będzie określenie adekwatności, użyteczności, skuteczności przyjętej i realizowanej w projekcie ścieżki usamodzielniania celem wypracowania modelu usamodzielniania opartego o dobre praktyki i możliwego do upowszechnienia w większej skali.

EFEKT: w regionie podniesiony zostanie dostęp do form wsparcia rodzin zastępczych i adopcyjnych.

4. PORADNICTWO, TERAPIA, MEDIACJA

Przewiduje się także opracowanie i uruchomienie regionalnego przedsięwzięcia mającego celu objęcie małopolskich rodzin specjalistycznym poradnictwem, terapią i mediacją. Przedsięwzięcie to realizowane będzie w formule partnerskiej celem zaangażowania podmiotów III sektora zakorzenionych lokalnie do wsparcia rodzin doświadczających lub zagrożonych kryzysem. Podstawę merytoryczną dla tego przedsięwzięcia stanowić będą wnioski z pilotażowego konkursu zorganizowanego przez Samorząd Województwa Małopolskiego w ramach Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w roku 2021 Pakiet dla Rodziny oraz rekomendacje Zespołu Strategicznego ds. opracowania programu Małopolska Rodzinna 2030.

EFEKT: w regionie podniesiony zostanie dostęp do miejsc świadczenia usług specjalistycznego poradnictwa

2.7. Rezultaty planowane do osiągnięcia przez samorząd województwa w okresie realizacji Planu

Oczekiwany rezultat

Oczekiwany rezultat:	
1.	Podniesienie dostępu do źródeł finansowania w ramach Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Małopolski w zakresie: a) placówek wsparcia dziennego (ogłoszenie konkursu w ramach FEM 2021- 2027), b) wsparcia rodzin zastępczych i adopcyjnych (ogłoszenie konkursu w ramach FEM 2021-2027), c) usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej (ogłoszenie konkursu w ramach FEM 2021-2027), d) interwencji kryzysowej (ogłoszenie konkursu w ramach FEM 2021-2027),
2.	Podniesienie kompetencji kadr systemu wsparcia rodziny, w szczególności asystentów rodziny, organizatorów pieczy zastępczej, wychowawców, pedagogów (ogłoszenie rekrutacja w ramach projektu niekonkurencyjnego ROPS w Krakowie),
3.	uruchomienie wsparcia obejmującego specjalistyczne poradnictwo, terapię i mediację na rzecz małopolskich rodzin w formule gwarantującej dostęp do usług na obszarze powiatu

zamieszkania danej rodziny lub powiatu ościennego (ogłoszenie rekrutacji w ramach projektu niekonkurencyjnego ROPS w Krakowie).

2.8. Matryca – Działania dla obszaru interwencji A: Usługi w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej wraz z harmonogramem

Lp.	Działanie	Adresaci	Realizator	Rok 1				Rok 2				Rok 3				
				w tym kwartał:				w tym kwartał:				w tym kwartał:				
				I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	
1.	Okresowa diagnoza bilansu usług społecznych w regionie (skala popytu i podaży usług zdefiniowanych jako kluczowe z perspektywy polityki wsparcia rodzin i deinstytucjonalizacji, mapa potrzeb w zakresie opieki długoterminowej) obejmująca: Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej wraz z monitoringiem Regionalnego Planu DI	Ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, centra usług społecznych, inne jednostki systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, w tym: placówki opiekuńczo – wychowawcze, placówki wsparcia dziennego, ośrodki adopcyjne, ośrodki specjalistycznego poradnictwa	ROPS w Krakowie		X				X					X		
2.	Ewaluacja małopolskiego modelu funkcjonowania placówek	Organy prowadzące placówki wsparcia dziennego, IP, IZ	ROPS w Krakowie			X										

Lp.	Działanie	Adresaci	Realizator	Rok 1				Rok 2				Rok 3			
				w tym kwartał:				w tym kwartał:				w tym kwartał:			
				I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
	wsparcia dziennego dzieci młodozieży oraz modyfikację modelu w oparciu o wyniki ewaluacji														
3.	<p>1. Upowszechnienie małopolskiego modelu funkcjonowania placówek wsparcia dziennego dzieci i młodozieży,</p> <p>2. Wsparcie procesu specjalizacji placówek wsparcia dziennego poprzez rozwój oferty zajęć psychokorekcyjnych, psychoprophylaktycznych i innych – konkurs w ramach PR FEM</p>	Organy prowadzące placówki wsparcia dziennego, ROPS w Krakowie.	IP w ramach PR FEM				X	X	X	X	X	X	X	X	X

Lp.	Działanie	Adresaci	Realizator	Rok 1				Rok 2				Rok 3			
				w tym kwartał:				w tym kwartał:				w tym kwartał:			
				I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
4.	Działania na rzecz usamodzielniania wychowanków pieczy z wykorzystaniem mieszkań wspomaganych i innych form wsparcia, w szczególności budżetem personalnym, doradztwem zawodowym – konkurs w ramach PR FEM	Organizatorzy pieczy zastępczej,	ROPS w Krakowie / IP w ramach PR FEM				X	X	X	X	X	X	X	X	
5.	Doskonalenie zawodowe asystentów rodziny, organizatorów pieczy zastępczej, wychowawców, pedagogów i innych służb zatrudnionych w placówkach tworzących system wsparcia rodziny i pieczy zastępczej – projekt własny ROPS w Krakowie	ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, centra usług społecznych, inne jednostki systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, w tym: placówki opiekuńczo – wychowawcze, placówki wsparcia dziennego, ośrodki	ROPS w Krakowie					X	X	X	X	X	X	X	

Lp.	Działanie	Adresaci	Realizator	Rok 1				Rok 2				Rok 3					
				w tym kwartał:				w tym kwartał:				w tym kwartał:					
				I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.		
		adopcyjne, ośrodki specjalistycznego poradnictwa, IP, IZ															
6.	Wsparcie rodzin zastępczych (grupy wsparcia i inne formy wynikające z diagnozy potrzeb)	Organizatorzy pieczy zastępczej, rodziny zastępcze	ROPS w Krakowie					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
7.	Wzmocnienie kadrowe i metodyczne placówek opiekuńczo- wychowawczych, w szczególności o charakterze specjalistyczno-terapeutycznym, w tym superwizja.	Ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, centra usług społecznych, specjalistyczno-terapeutyczne placówki opiekuńczo - wychowawcze	ROPS w Krakowie											X	X	X	X
8.	Opracowanie oferty poradnictwa specjalistycznego na rzecz rodzin doświadczających lub zagrożonych kryzysami, bezradnością opiekuńczo-	Organizacje pozarządowe działające w obszarze wsparcia rodziny, IP, IZ	ROPS w Krakowie				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Lp.	Działanie	Adresaci	Realizator	Rok 1				Rok 2				Rok 3				
				w tym kwartał:				w tym kwartał:				w tym kwartał:				
				I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	
	wychowawczą - Projekt własny ROPS o charakterze partnerskim.															
9.	Tworzenie warunków do rozwoju oferty wsparcia rodzin zastępczych poprzez wsparcie finansowe organizacji działających w systemie pieczy – ogłoszenie konkursu w ramach PR FEM	Ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, centra usług społecznych, organizacje pozarządowe i inne jednostki systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, w tym ośrodki specjalistycznego poradnictwa	ROPS w Krakowie / IP w ramach PR FEM				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
10.	Rozwój interwencji kryzysowej wraz z opracowaniem modelu usług interwencji kryzysowej w regionie	Powiaty, powiatowe centra pomocy rodzinie, ośrodki interwencji kryzysowej	IP w ramach PR FEM, ROPS w Krakowie			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

3. Obszar interwencji B:

usługi wsparcia na rzecz osób wykluczonych, zagrożonych wykluczeniem, niesamodzielnych i ich opiekunów nieformalnych

3.1. Kluczowe wnioski z diagnozy

Źródłem informacji diagnozujących potrzeby w obszarze usług wsparcia na rzecz osób niesamodzielnych i ich opiekunów nieformalnych są, w szczególności, raporty Ocena zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego, dane dostępne w statystyce publicznej, opracowania tematyczne GUS, NIK, Ministerstwa Zdrowia (Mapa potrzeb zdrowotnych na lata 2022 – 2026) oraz własne samorządu województwa małopolskiego, w szczególności Badanie potencjału jednostek samorządu terytorialnego z woj. małopolskiego w zakresie rozwoju usług społecznych w środowiskach lokalnych w obszarach związanych z niezależnym życiem osób dorosłych.

Wnioski z diagnozy

1. **Niedostateczny dostęp do usług opiekuńczych** oferowanych w ramach systemu pomocy społecznej – tylko kilka procent populacji osób starszych i niepełnosprawnych korzysta ze wsparcia w postaci usług opiekuńczych świadczonych w formie całodobowej jak również środowiskowej i domowej. Istotnym kontekstem dla tego problemu jest sytuacja ogólnopolska w zakresie dostępu do usług opieki długoterminowej⁶ - okazuje się, że Polska cechuje się najniższym wśród wszystkich krajów OECD odsetkiem osób w wieku 65+ objętych tą opieką (0,9% wg stanu na 2017 roku)⁷.
2. **Niekorzystna struktura oferty usług opiekuńczych** wskazująca na relatywnie wysoki udział opieki świadczonej przez placówki całodobowej opieki wobec usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania lub placówkach dziennych. Liczba miejsc w zakładach stacjonarnych w 2021 r. wynosi: 14 250 (DPS i placówki zapewniające

⁶ Zgodnie z Mapą potrzeb zdrowotnych 2022 – 2026, opieką długoterminową jest całokształt działań medycznych i społecznych polegających na świadczeniu długotrwałej opieki pielęgnarskiej, rehabilitacji, świadczeń terapeutycznych i usług pielęgnacyjno-opiekuńczych oraz kontynuacji leczenia farmakologicznego i dietetycznego osób przewlekle chorych i wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, które nie wymagają hospitalizacji w warunkach oddziału szpitalnego.

⁷ Tamże, str. 349

Wnioski z diagnozy

całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, ZOL, ZPO, hospicja, OOP). Z kolei liczba osób objętych usługami środowiskowymi wynosi 13 027, w tym: 8 173 osób objętych usługami opiekuńczymi w miejscu zamieszkania, 1 954 osób w ramach 1 717 miejsc w publicznych dziennych domach pomocy oraz 2 900 osób w ramach 2 295 miejsc w klubach samopomocy.

3. **Oferta usług opiekuńczych** w niedostatecznym stopniu koreluje z regionalną mapą potrzeb – identyfikuje się obszary cechujące się największą dynamiką w zakresie depopulacji i starzenia się populacji (powiaty: Tarnów, powiat olkuski, chrzanowski, miechowski) są jednocześnie tymi na terenie których oferta wsparcia jest szczególnie uboga o czym świadczy np. brak w ogóle usług opiekuńczych w 2021 r. w dwóch gminach powiatu miechowskiego (Słaboszów, Raclawice), maksymalnie 10 osób objętych usługami opiekuńczymi w gminie Trzyciąż z powiatu olkuskiego, 1 dzienny dom pomocy w całym powiecie chrzanowskim.
4. **Wzrost podaży usług opiekuńczych** oferowanych w ramach systemu pomocy społecznej cechuje się zbyt małą dynamiką biorąc pod uwagę systematyczny wzrost zapotrzebowania na te usługi wynikający ze starzenia się populacji oraz malejących zasobów opieki nieformalnej - w okresie 2014 – 2021 liczba osób korzystających z usług opiekuńczych każdego typu wzrosła z 6 826 do 8 173 zaś sama tylko liczba osób starszych wzrosła z 709,3 tys. do 810,5 tys. (wzrost o 101,2 tys.), w tym osób powyżej 80 r.ż. z 133,6 tys. do 147,1 tys. (wzrost o 13,5 tys.).
5. **Dynamiczny wzrost nakładów finansowych systemu pomocy społecznej** na rzecz gminnych usług opiekuńczych pozostaje bez znaczącego wpływu na skalę dostępności do tych usług – na przestrzeni lat 2016 – 2020 nakłady wzrosły z 31,5 mln zł do 48,2 mln zł (wzrost o 53%) przy jednoczesnym wzroście liczby klientów w tym okresie z 6 846 do 7 363 (wzrost o 8%; liczba nadal oscyluje wokół 1% populacji osób starszych i około 2% osób z niepełnosprawnościami) wg NSP 2021⁸.

⁸ W przypadku analizy trendów punktem odniesienia w ramach diagnozy jest co do zasady okres od roku 2014 roku, aby zachować zgodność z okresami programowania polityki spójności, która pozostają głównym źródłem finansowania regionalnej polityki na rzecz włączenia społecznego (okres programowania obejmuje lata 2014 – 2020 z możliwością wydatkowania środków do 2023 r.). W przypadku gdy dane nie są dostępne za ten okres, w diagnozie przyjmuje się – w drodze wyjątku – krótsze okresy czasu do analizy trendów

Wnioski z diagnozy

6. **Niedostateczny dostęp do oferty wsparcia osób niesamodzielnych przez domy pomocy i kluby samopomocy** – na terenie 97 małopolskich gmin brak jest takiej oferty – „białe plamy” czyli w ponad połowie (53,3% małopolskich gmin bez DDP i klubów). Licząc wyłącznie DDP widać, że nie funkcjonują one na terenie 141 małopolskich gmin, czyli w 77,5% małopolskich gmin.
7. **Niedostateczny dostęp do oferty wsparcia osób niesamodzielnych w formie usług opiekuńczych** w miejscu zamieszkania, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych – na terenie 6 małopolskich gmin brak jest oferty tego typu usług – „białe plamy”.
8. **Brak wystarczającej liczby personelu świadczącego usługi medyczne i pielęgnacyjno-opiekuńcze**, w tym niedobór wykwalifikowanych opiekunów osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Braki personelu są też kluczową barierą, przed którą stoją domy pomocy społecznej na drodze do przekształcenia w placówki realizujące kompleksowe usługi stacjonarne i środowiskowe. Małopolska jawi się jako region z deficytem lub wysokim deficytem osób poszukujących pracy w zawodach opiekun osoby starszej i opiekun osoby niepełnosprawnej (na podstawie Barometrów Zawodów).
9. **Sposób organizowania i świadczenia usług opiekuńczych** wyrażający się tworzeniem, w oparciu o zewnętrzne źródła finansowania, oferty wsparcia zaspokajającego potrzeby nielicznych osób spośród osób niesamodzielnych w sposób nadmiarowy, w sytuacji, gdy liczne grono potencjalnych klientów jest pozbawione dostępu do nawet najbardziej podstawowej oferty wsparcia – sytuacja ta dotyczy w szczególności dziennych placówek zapewniających opiekę i aktywizację seniorom opartych o środki unijne. Z problemem tym wiąże się brak standardów świadczenia usług, które to usługi, w praktyce, różnią się w sposób zależy od źródeł finansowania (poszczególne programy dystrybuujące te źródła zawierają katalog mniej lub bardziej szczegółowych wymogów lub rekomendacji).
10. **Ośrodki wsparcia dziennego dla osób niesamodzielnych** cechują się niedostatecznym potencjałem w zakresie zapewnienia opieki dla osób, które z racji stopnia niesamodzielności nie mogą funkcjonować w miejscu swojego zamieszkania lub względem dotychczasowych mieszkańców domów pomocy społecznej rokujących na powrót do środowiska co wynika z faktu, że oferta tych ośrodków koncentruje się na

Wnioski z diagnozy

- usługach aktywizująco – wspierających i organizacji czasu wolnego kosztem funkcji opiekuńczo – pielęgnacyjnej.
11. **Ograniczone możliwości w zakresie utrwalenia efektów rozbudowy systemu wsparcia opartego o środki europejskie** (w szczególności DDP, DDOM, CWO) w związku z brakiem rozwiązań prawnych, organizacyjnych i finansowych integrujących te formy wsparcia z systemem pomocy po zakończeniu projektowej formuły realizacji działań.
  12. **Niedostateczny dostęp do informacji** o ofercie wsparcia dla osób niesamodzielnych i ich rodzin.
  13. **Niedostateczny dostęp do oferty wsparcia odciążeniowego dla opiekunów faktycznych osób niesamodzielnych.** Wolne miejsca w domach pomocy społecznej, których liczba rośnie, nie są wykorzystywane na potrzeby organizowania miejsc krótkoterminowego pobytu o charakterze odciążeniowym. W zbyt małym stopniu prowadzone są w tych placówkach działania na rzecz usamodzielniania mieszkańców, mimo, że liczba takich osób, w świetle dostępnych badań, jest znikoma.
  14. **Niedostateczny poziom koordynacji usług** świadczonych na rzecz osób niesamodzielnych utrudniający lub uniemożliwiający budowanie indywidualnych ścieżek wsparcia w oparciu o formy pomocy, które w danym czasie są najbardziej adekwatne względem potrzeb osób niesamodzielnych (usługi w miejscu zamieszkania / w ośrodku dziennym / opiece długoterminowej itp.).
  15. **Niedostateczny poziom upowszechnienia praktyki działania systemu pomocy społecznej** polegającej na schemacie: identyfikacja mieszkańców wymagających wsparcia - diagnozowanie ich potrzeb osób - opracowywanie planów wsparcia z uwzględnieniem zdiagnozowanych potrzeb – monitoring udzielanej pomocy – ewaluacja wsparcia.
  16. **Ograniczone zasoby lokalowe JST** na potrzeby procesu deinstytucjonalizacji.
  17. **Niedostatecznie wykorzystywana możliwość uruchamiania usług opiekuńczych w formule ośrodków wsparcia**, co może mieć korzystny wpływ na trwałość usługi, a także rozwiązywać w istotnym stopniu problem z niedoborem kadr opiekuńczych.
  18. W minionych latach notuje się **stały wzrost liczby osób, którym udzielano pomocy z powodu bezdomności**. 2/3 osób w kryzysie bezdomności znajduje się na terenie dwóch największych miast Małopolski: Krakowa i Tarnowa. Na terenie tych miast znajduje się

Wnioski z diagnozy

większość instytucjonalnych zasobów wsparcia osób w kryzysie bezdomności (schroniska, noclegownie).

19. **Niedostateczna dostępność do usług reintegracji zawodowej** świadczonych przez podmioty typu CIS, KIS, ZAZ, WTZ – na terenie części małopolskich powiatów funkcjonuje tylko 1 rodzaj podmiotów reintegracyjnych w postaci WTZ (powiaty: dąbrowski, nowotarski, wielicki i tatrzański), tylko na terenie 2 jednostek działają wszystkie typy podmiotów reintegracyjnych (powiat olkuski, miasto Kraków).

20. Obserwuje się **znaczny wzrost liczby osób leczonych w systemie ambulatoryjnym z powodu zaburzeń psychicznych**, utrzymuje się trend rosnącej liczby zamachów samobójczych.

Reasumując, kluczowym problemem w analizowanym obszarze jest bardzo niski poziom zaspokojenia potrzeb społecznych w zakresie usług opiekuńczych.

U podstaw tego problemu leży:

- uboga oferta wsparcia w ramach sektora publicznego w związku z ograniczonymi zasobami finansowymi, kadrowymi i infrastrukturalnymi,
- spadające zasoby opiekuńcze rodzin wyrażające się w coraz mniejszej liczbie osób mogących pełnić funkcje opiekuńczo – pielęgnacyjne wobec osób niesamodzielnych,
- rosnąca liczba osób wymagających wsparcia w związku z dynamiką zachodzących zmian demograficznych,
- dalekie od optymalnego zorganizowanie systemu wsparcia w sektorze publicznym, w szczególności: poziom jego instytucjonalizacji (obiektywnie niski a jednocześnie zbyt wysoki w stosunku do opieki zdeinstytucjonalizowanej), podaż usług w niedostatecznym stopniu skorelowana z popytem na nie, brak rozwiązań

Bardzo niski poziom zaspokojenia potrzeb społecznych w zakresie usług opiekuńczych.

organizacyjnych i prawnych umożliwiających dostosowywanie form pomocy do potrzeb społecznych.

3.2. Kluczowe założenia dotyczące kierunków deinstytucjonalizacji

wynikające z wniosków z diagnozy

W Małopolsce od lat dokonuje się rozwój usług społecznych wspierających osoby niesamodzielne. Przykładowo, na przestrzeni minionej dekady (lata 2014 – 2021) liczba dziennych domów pomocy w ramach sektora publicznego – jedno z kluczowych narzędzi profilaktyki w polityce na rzecz

Potrzeba kontynuacji dotychczasowych działań oraz ich intensyfikacji

osób starszych - wzrosła w regionie o 45 co oznacza w praktyce zwielokrotnienie tego zasobu – wzrost z 5 w roku 2014 do 50 w 2021 roku. Oznacza to wzrost liczby miejsc świadczenia usług przez te placówki z 211 do 1142 (Małopolska bez Krakowa) / 771 do 1 717 (Małopolska wraz z miastem Kraków) oraz wzrost liczby osób starszych objętych wsparciem z 310 do 1180 (Małopolska bez Krakowa) / 1 286 do 1 954 (Małopolska wraz z miastem Kraków).

Zwiększyła się także liczba innych miejsc świadczenia usług w formie zdeinstytucjonalizowanej w postaci centrów wsparcia opiekunów nieformalnych – wzrost z braku takich miejsc w 2012 do 19 w 2021 roku.

Obserwuje się także zwiększenie oferty wsparcia profilaktycznego dedykowanego seniorom w związku z dofinansowaniem w latach 2014 – 2021 przez Samorząd Województwa 219 projektów organizacji pozarządowych, które prowadziły/prowadzą aktywizację osób starszych, przeciwdziałają ich samotności i wykluczeniu społecznemu, edukują, integrują wewnątrz i międzypokoleniowo jak również propagują zdrowy styl życia i rozwijają kompetencje cyfrowe poprzez różnego rodzaju warsztaty, wykłady, zajęcia rekreacyjne, rehabilitacyjne czy terapeutyczne.

Tym niemniej, nie wszystkie kluczowe formy wsparcia są obecnie częściej oferowane aniżeli miało to miejsce w przeszłości – liczba osób korzystających z usług

Przeciwdziałanie negatywnym zmianom

opiekuńczych spada od 2020 roku osiągając w roku 2021 wartość zbliżoną do roku 2017, kiedy skala popytu była niższa (uwarunkowania demograficzne).

Trend spadkowy notuje się także w zakresie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Co więcej, nawet wzrost liczby miejsc świadczenia różnego typu usług społecznych na rzecz osób niesamodzielnych nie musi oznaczać poprawy dostępności do tych usług z uwagi na to, że popyt na te usługi rośnie bardziej dynamicznie aniżeli podaż. Tym samym skala potrzeb dalece przekracza stopień ich zaspokojenia.

Oznacza to konieczność kontynuowania dotychczasowej polityki na rzecz osób niesamodzielnych, uzupełnienie jej o kolejne elementy odpowiadające na potrzeby, ale także zwiększenie skali oddziaływania samorządu województwa na kluczowych aktorów systemu wsparcia osób niesamodzielnych – małopolskie samorządy terytorialne oraz podmioty III sektora w celu zwiększenia podaży usług - dostępnych, dobrych jakościowo i adekwatnych do potrzeb.

W tym celu przewiduje się szereg działań, w szczególności:

a) rozwój oferty usług o charakterze profilaktycznym – usługi profilaktyczne stanowią formę prewencji wobec instytucjonalizacji, zaspokajają potrzeby tworząc tym samym warunki do większej samodzielności czy zaradności i odraczają w czasie – lub eliminują – konieczność wsparcia całodobowego w formie zinstytucjonalizowanej.

b) zmiana formuły świadczenia usług w formie

Konieczność optymalnego wykorzystania dostępnych zasobów, zwiększania podaży usług

zinstytucjonalizowanej poprzez rozbudowę zakresu wsparcia dostępnego w instytucji o nowe rodzaje świadczeń, w szczególności usługi wsparcia krótkoterminowego przez domy pomocy społecznej oraz mieszkania treningowe i wspomagane.

Co istotne, przewiduje się, że działania nakierowane na deinstytucjonalizację będą przyjmowały formułę systemową i jednostkową. W wymiarze systemowym mieszczącym się

w granicach kompetencji samorządu województwa oznaczają one rozbudowę rodzajów usług społecznych dostępnych w regionie w oparciu o środki finansowe pozostające w gestii województwa, jak również zwiększenie skali ich świadczenia (więcej usług dla większej liczby osób). Natomiast w wymiarze jednostkowym oznaczać będą upowszechnienie modelu pracy z osobą opartego o diagnozę i plan oraz wynikającą z tego planu ścieżkę wsparcia nakierowaną na maksymalnie możliwe w danej sytuacji usamodzielnienie.

3.3. Szczegółowy katalog planowanych do realizacji działań:

Szczegółowy katalog planowanych do realizacji działań

1. Okresowe diagnozy bilansu usług społecznych w regionie (skala popytu i podaży usług zdefiniowanych jako kluczowe z perspektywy polityki wsparcia osób niesamodzielnich, mapa potrzeb w zakresie opieki długoterminowej);
2. Ewaluację małopolskiego modelu funkcjonowania dziennych domów pomocy oraz modyfikację modelu w oparciu o wyniki ewaluacji;
3. Ewaluację małopolskiego modelu funkcjonowania centrów wsparcia opiekunów nieformalnych oraz modyfikację modelu w oparciu o wyniki ewaluacji;
4. Upowszechnienie małopolskiego modelu funkcjonowania dziennych domów pomocy, w szczególności na obszarach kumulacji problemów społecznych charakteryzujących się wysokim udziałem osób starszych w populacji oraz małą podażą usług opiekuńczych;
5. Upowszechnienie małopolskiego modelu funkcjonowania centrów wsparcia opiekunów nieformalnych;
6. Wsparcie procesu specjalizacji dziennych domów pomocy poprzez rozwój oferty dedykowanej osobom cierpiącym na choroby otępienne;
7. Doskonalenie zawodowe kadry opiekuńczej i innych służb zatrudnionych w placówkach tworzących system wsparcia osób niesamodzielnich;
8. Wzmocnienie kadrowe i metodyczne placówek opieki całodobowej z uwagi na konieczność zagwarantowania wysokiej jakości wsparcia wobec osób niesamodzielnich przebywających w tych placówkach oraz poprawy warunków do ewentualnego wyjścia tych osób ze wsparcia instytucjonalnego do środowiska rodzinnego;

Szczegółowy katalog planowanych do realizacji działań

9. Działania na rzecz przejścia od opieki zinstytucjonalizowanej do środowiskowej angażujące placówki świadczące całodobową opiekę długoterminową poprzez inwestycje strictly pozainfrastrukturalne, mające na celu deinstytucjonalizację usług. Placówki te są uprawnione do korzystania z EFS+ na rozwój nierezydencjalnych i nieizolowanych form wsparcia dziennego, środowiskowego, wsparcia wytchnieniowego, wspomaganie w domu oraz tworzenie partnerstw z innymi dostawcami usług w celu deinstytucjonalizacji.
10. Opracowanie modelowych rozwiązań w zakresie przekształcania się domów pomocy społecznej w placówki realizujące kompleksowe usługi stacjonarne i środowiskowe wraz z upowszechnieniem;
11. Wsparcie organizacji III sektora w ramach Programu Współpracy WM z organizacjami pozarządowymi poprzez dofinansowanie oferty aktywizacji i integracji seniorów w środowiskach lokalnych;
12. Upowszechnienie innowacji społecznych mających charakter produktów, usług lub rozwiązań technologicznych wśród podmiotów działających lokalnie na rzecz osób niesamodzielných;
13. Upowszechnienie rozwiązań teleopiekuńczych oraz nieformalnych form opieki opartych o pomoc sąsiedzką;
14. Upowszechnienie mieszkań chronionych, treningowych, wspomaganych i innych rodzajów mieszkań wraz z usługami;
15. Wdrożenie programów wychodzenia z bezdomności uwzględniających wymóg długoterminowego, kompleksowego wsparcia w tym mieszkaniowego, także z wykorzystaniem modelu Najpierw mieszkanie (ang. Housing First);
16. Upowszechnienie oferty usług domowej opieki długoterminowej zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji w formule dziennych domów opieki medycznej;
17. Poprawa jakości udzielanych świadczeń zdrowotnych w Centrach Zdrowia Psychicznego na terenie województwa małopolskiego dla pacjentów oraz ich rodzin i bliskich;
18. Upowszechnienia nowego modelu funkcjonowania systemu pomocy społecznej opartego o Centra Usług Społecznych;
19. Rozwój oferty podmiotów reintegracyjnych.

Powyższe działania realizowane będą w szczególności w oparciu o Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Małopolski 2030. Program ten stanowić będzie główne źródło finansowego wsparcia dla podmiotów działających lokalnie, które świadczą usługi społeczne dla osób niesamodzielnych i ich rodzin. Doświadczenia lat 2014 – 2020 pokazują, że te formy pomocy, których źródłem finansowania są środki europejskie rozwijają się dalece bardziej dynamicznie aniżeli te oparte o środki krajowe. Wyniki ewaluacji zrealizowanych z myślą o interwencji podejmowanej w ramach włączenia społecznego w ramach RPO dla WM na lata 2014 – 2020, wskazują jednoznacznie, że opracowywanie modeli poszczególnych typów usług społecznych jest dobrą praktyką wartą kontynuacji. Modele takie przyczyniają się bowiem do poprawy jakości świadczonego wsparcia standaryzując poszczególne jego elementy na poziomie uznanym za niezbędne minimum, które warunkuje adekwatność usługi do potrzeb klienta.

3.4. Opis stanu docelowego w 2030 r. – cele strategiczne

Wybrane aspekty stanu docelowego:

1. Na terenie każdej gminy w Małopolsce funkcjonuje minimum jeden dzienny dom pomocy.
2. Na terenie każdego powiatu funkcjonuje minimum jedno centrum wsparcia opiekunów nieformalnych.
3. Na terenie każdej gminy w Małopolsce świadczone są usługi opiekuńcze w ramach systemu pomocy społecznej.
4. Ugruntowany zostanie model wsparcia na rzecz osób niesamodzielnych w instytucjonalnych formach pomocy oparty o indywidualną, pogłębioną diagnozę potrzeb oraz indywidualny plan działania nakierowany na wzmocnienie / utrzymanie maksymalnej możliwej sprawności i niezależność osób niesamodzielnych oraz tworzenie warunków do powrotu do środowiska – w miarę możliwości.
5. Następujące formy wsparcia zostały uruchomione w ramach struktury organizacyjnej wybranych rodzajów (profilu) domów pomocy społecznej w Małopolsce:
  - a) miejsca krótkoterminowego pobytu dziennego i całodobowego,
  - b) dzienny dom pomocy,
  - c) mieszkanie wspomagane, mieszkanie treningowe,
  - d) teleopieka,

Wybrane aspekty stanu docelowego:

- e) usługi opiekuńcze na rzecz osób niezamieszkujących w DPS, z zastrzeżeniem, że elementy oznaczone lit b) i c) realizowane będą poza infrastrukturą, na której zlokalizowany jest dom pomocy społecznej).

Powyżej opisany stan docelowy wyraża pewien minimalny próg dostępności do usług danego typu. W miarę posiadanych środków finansowych poziom ten powinien być przekraczany, aby w wyższym stopniu odpowiadał na potrzeby społeczne. Oczywistym jest bowiem, że na terenie większych i bardziej zaludnionych gmin czy powiatów powinna istnieć większa liczba placówek danego typu. Tym niemniej w Polsce nie istnieje standard określający liczbę miejsc świadczenia usług danego typu w relacji do liczby osób z grupy docelowej. Jednocześnie trzeba mieć świadomość, że nakłady finansowe potrzebne do osiągnięcia poziomu dostępności wykraczającego poza przyjęty w RPDI minimalny próg dostępności wielokrotnie przekraczają możliwości finansowe FEM 2021 - 2027. Dlatego też zdecydowano się na określenie w taki sposób tego swoistego standardu dostępności (minimum 1 placówka danego typu przypadająca na 1 JST), aby komunikować na gruncie regionalnej polityki społecznej, kierunek koniecznych zmian i dążyć do upowszechnienia placówek danego typu, tak aby stały się powszechnie obecne i stanowiły integralną część pejzażu instytucjonalnego wsparcia w Małopolsce. U podstaw tego założenia leży oczekiwanie, że dalszy rozwój tych form świadczenia usług społecznych opierać się będzie na efekcie kuli śnieżnej łącząc zasoby różnych źródeł – publiczne, prywatne, społeczne. Dodatkowym uzasadnieniem dla przyjętego rozwiązania są zapisy dokumentu System wsparcia osób starszych w środowisku zamieszkania – propozycja modelu, który wskazuje, że „Takie instytucje [ośrodki wsparcia dziennego] powinny być tworzone w każdej gminie”⁹.

Kluczową miarą deinstytucjonalizacji systemu pomocy społecznej w perspektywie roku 2030 będzie istotna zmiana proporcji osób niesamodzielnym wspartych w ramach instytucjonalnych form pomocy względem form zdeinstytucjonalizowanych. Obecnie proporcja ta kształtuje się w relacji zbliżonej do 1:1 tj. porównywalna liczba osób korzysta z usług opiekuńczych świadczonych w środowisku co w formach zinstytucjonalizowanych.

---

⁹ System wsparcia osób starszych w środowisku zamieszkania – propozycja modelu, red. P. Błędowski, B. Szatur-Jaworska, RPO, Warszawa, 2016, str. 32

3.5. Rezultaty planowane do osiągnięcia przez samorząd województwa dla stanu docelowego w 2030 r.

Rodzaje rezultatów

Rodzaje rezultatów	
1.	Wzrost odsetka gmin, na terenie których funkcjonują dzienne domy pomocy,
2.	Wzrost odsetka powiatów, na terenie których funkcjonują centra wsparcia opiekunów nieformalnych,
3.	Spadek liczby gmin, które nie świadczą usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
4.	Wzrost udziału starszych osób niesamodzielnych objętych wsparciem środowiskowym (w formach zdeinstytucjonalizowanych) wśród ogółu starszych osób niesamodzielnych objętych wsparciem systemu pomocy społecznej,

Wskaźniki te podlegają monitorowaniu w ramach Oceny Zasobów Pomocy Społecznej. Horyzont czasowy tych wskaźników wykracza poza 3-letni okres realizacji niniejszego Planu. Poza tym, skala oczekiwanych zmian będzie sumą aktywności sektora publicznego i obywatelskiego zaangażowanego w realizację Strategii Rozwoju Usług Społecznych - polityki publicznej do 2030. Oznacza to konieczność przyjęcia takiego modelu monitorowania wskaźników, który mierzyć będzie w cyklach rocznych w sposób narastający skalę zmian a jej wartość docelowa określona zostanie w ostatnim roku bieżącej dekady. Jako satysfakcjonującą uznana zostanie zmiana, której skala korespondować będzie z elementami stanu docelowego wyrażonego w tym dokumencie. Jednocześnie, na potrzeby monitorowania Krajowej Strategii Rozwoju Usług Społecznych przewiduje się monitorowanie wskaźników (z zastrzeżeniem, że podmiotem właściwym do określenia metodologii ich pomiaru jest podmiot odpowiedzialny za wdrażanie Strategii Rozwoju Usług Społecznych tj. Minister ds. Zabezpieczenia Społecznego).

Monitoring rezultatów

Monitoring rezultatów:	
1.	Liczba nowoutworzonych mieszkań wspomaganych z koszykiem usług dostosowanych do indywidualnych potrzeb osoby.
2.	Odsetek/liczba gmin w których zostanie utworzone centrum usług społecznych.

Monitoring rezultatów:

3.	Odsetek/liczba gmin, w których utworzone zostanie miejsce koordynacji usług społecznych.
4.	Odsetek stacjonarnych placówek opieki przekształconych w placówki realizujące kompleksowe usługi, stacjonarne i środowiskowe, w tym usługi realizujące stacjonarną opiekę krótkoterminową. Przekształcenie dotyczyć ma otwarcia na równoległą realizację usług środowiskowych przy ograniczeniu do niezbędnego minimum wsparcia stacjonarnego.
5.	Odsetek/liczba DPS, w których wprowadzono badania okresowej oceny możliwości usamodzielnienia mieszkańca.
6.	Liczba powstałych centrów opiekuńczo – mieszkalnych.
7.	Liczba utworzonych przedsiębiorstw społecznych.
8.	Odsetek gmin, w których uruchomiono specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
9.	Odsetek gmin, w których zabezpieczonoienne formy pobytu i wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
10.	Odsetek gmin realizujących standard działań profilaktycznych i interwencyjnych w zakresie mieszkalnictwa pozwalających kontrolować zadłużenie i zapobiegać eksmisjom.
11.	Liczba gmin, w których świadczone są usługi streetworkerów zintegrowane z systemem interwencyjnych usług schronienia i innymi usługami typu outreach.
12.	Odsetek placówek dla osób w kryzysie bezdomności przekształconych w zespolone mieszkania wspomagane lub w placówki o charakterze interwencyjnym.
13.	Liczba utworzonych społecznych agencji najmu, zapewniających możliwość wynajęcia lokalu mieszkalnego m.in. osobom w kryzysie bezdomności lub zagrożonym bezdomnością oraz innym grupom objętym Strategią.

Powyższe wskaźniki będą podlegały monitorowaniu w ramach OZPS.

3.6. Opis pożądanej zmiany w okresie realizacji planu – cele cząstkowe (3-letnie)

W okresie 2023 – 2025 zostaną zrealizowane następujące działania:

1. EWALUACJA DOTYCHCZASOWYCH FORM POMOCY

W okresie tym przeprowadzona zostanie ewaluacja dotychczasowych form pomocy, w szczególności oferty świadczonej przez dzienne domy pomocy i centra wsparcia opiekunów nieformalnych celem modyfikacji regionalnych rekomendacji będących merytoryczną podstawą działalności tych placówek. Zmodyfikowane rekomendacje będą podstawą konkursu w ramach PR FEM mającego na celu podniesienie dostępu do oferty DDP i CWO, w szczególności na obszarze białych plam (gminy / powiaty pozbawione oferty) jak również specjalizację istniejących DDP.

EFEKT: w regionie dostępne będą rekomendacje możliwe do wykorzystania w konkursach organizowanych w ramach FEM 2021 – 2027 standaryzujące kluczowe formy wsparcia tak aby w możliwie jak największym stopniu cechowały się one wysoką jakością.

2. DZIAGNOZA POTRZEB SZKOLENIOWYCH

W okresie 2023 – 2025 zostanie wykonana diagnoza potrzeb szkoleniowych kadr pomocy społecznej zaangażowanych w organizowanie i świadczenie usług wsparcia, w tym opiekuńczych, opracowane zostaną programy szkoleniowe skierowane do tych kadr jak również uruchomiona zostanie oferta szkoleniowa i superwizyjna. W ramach oferty pracownicy systemu będą mieli możliwość rozwijać kompetencje zawodowe w oparciu o zindywidualizowane ścieżki rozwoju kariery.

EFEKT: w regionie dostępna będzie oferta wsparcia kompetencyjnego kadr pomocy społecznej odpowiadająca na potrzeby pracowników tego systemu.

3. INNOWACJE SPOŁECZNE

W okresie 2023 – 2025 uruchomiony zostanie mechanizm grantowy mający na celu upowszechnienie w środowiskach lokalnych innowacji społecznych, które uprzednio zostały przetestowane na niewielkiej grupie użytkowników, i których adekwatność

względem potrzeb oraz nowatorski charakter zostały potwierdzone w procesie inkubowania innowacji.

EFEKT: upowszechnione zostaną przetestowane wcześniej innowacje społeczne.

4. MAŁOPOLSKI TELE-ANIOŁ 2.0

W okresie 2023 – 2025 uruchomiony zostanie projekt Małopolski Tele-Anioł 2.0 mający na celu poprawę jakości życia i zwiększenie poczucia bezpieczeństwa osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność) poprzez realizację działań na rzecz rozwoju usług opiekuńczych i sąsiedzkich w miejscu zamieszkania oraz usług wykorzystujących nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne (teleopiekę i telemedycynę), które umożliwią tym osobom dłuższe i bezpieczne pozostanie w ich środowisku.

EFEKT: upowszechnione zostaną usługi teleopieki i telemedycyny.

5. DZIAŁANIA UPOWASZECHNIAJĄCE

W okresie 2023 – 2025 przeprowadzone zostaną działania upowszechniające nowe sposoby funkcjonowania systemu pomocy społecznej w wybranych obszarach, w szczególności przekształcania domów pomocy społecznej w placówki świadczące kompleksowe usługi środowiskowe i stacjonarne zgodnie z Strategią Rozwoju Usług Społecznych. Konkursy w ramach PR FEM zobowiązywać będą Beneficjentów do poddania się ewaluacji, której celem będzie określenie adekwatności, użyteczności, skuteczności przyjętego i realizowanego w projekcie sposobu organizowania i świadczenia usług zgodnie z zasadami deinstytucjonalizacji. Służyć to będzie wypracowaniu modelu przekształcania placówek opieki długoterminowej opartego o dobre praktyki i możliwego do upowszechnienia w większej skali (efekt).

3.7. Rezultaty planowane do osiągnięcia przez samorząd województwa w okresie realizacji Planu

Oczekiwany rezultat

Oczekiwany rezultat	
1.	Podniesienie dostępu do źródeł finansowania w ramach Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Małopolski w zakresie: a) dziennych domów pomocy (ogłoszenie konkursu w ramach FEM 2021-2027), b) centrów wsparcia opiekunów nieformalnych (ogłoszenie konkursu w ramach FEM 2021-2027), c) przekształcania domów pomocy społecznej w centra świadczenia usług stacjonarnych i środowiskowych (ogłoszenie konkursu w ramach FEM 2021-2027).
2.	Podniesienie kompetencji kadr systemu pomocy społecznej zaangażowanych we wsparcie i opiekę nad osobami niesamodzielnymi (ogłoszenie rekrutacji w ramach projektu niekonkurencyjnego ROPS w Krakowie w ramach FERS 2021-2027).
3.	Uruchomienie wsparcia grantowego na rzecz upowszechnienia innowacji społecznych (ogłoszenie naboru w ramach projektu niekonkurencyjnego ROPS w Krakowie).
4.	Uruchomienie oferty teleopiekuńczej i telemedycznej w ramach projektu Małopolski Tele-Anioł 2.0 (ogłoszenie rekrutacji w ramach projektu niekonkurencyjnego UMWM w ramach FEM 2021-2027).

3.8. Matryca - Działania dla obszaru interwencji B: usługi wsparcia na rzecz osób wykluczonych, zagrożonych wykluczeniem, niesamodzielnych i ich opiekunów nieformalnych wraz z harmonogramem

Lp.	Działanie	Adresaci	Realizator	Rok 1 w tym kwartał:				Rok 2 w tym kwartał:				Rok 3 w tym kwartał:			
				I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
1.	Okresowe diagnozy bilansu usług społecznych w regionie (skala popytu i podaży usług zdefiniowanych jako kluczowe z perspektywy polityki wsparcia osób niesamodzielnych, mapa potrzeb w zakresie opieki długoterminowej) obejmująca: Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej wraz z monitoringiem Regionalnego Planu Dł.	Ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, centra usług społecznych, inne jednostki systemu pomocy społecznej w tym dzienne domy pomocy, domy pomocy społecznej	ROPS w Krakowie		X				X				X		
2.	Ewaluację małopolskich modeli funkcjonowania ośrodków wsparcia i centrów wsparcia opiekunów	Organy prowadzące dzienne domy pomocy oraz centra wsparcia opiekunów nieformalnych, IP, IZ	ROPS w Krakowie			X									

Lp.	Działanie	Adresaci	Realizator	Rok 1 w tym kwartał:				Rok 2 w tym kwartał:				Rok 3 w tym kwartał:					
				I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.		
	nieformalnych oraz modyfikację modeli w oparciu o wyniki ewaluacji,																
3.	<p>1. Upowszechnienie małopolskich modeli funkcjonowania dziennych domów pomocy i centrów wsparcia opiekunów nieformalnych.</p> <p>2. Wsparcie procesu specjalizacji dziennych domów pomocy poprzez rozwój oferty dedykowanej osobom cierpiącym na choroby otępienne, poprzez konkurs w ramach FEM do typu projektu: <i>Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w</i></p>	Organy prowadzące dzienne domy pomocy oraz centra wsparcia opiekunów nieformalnych, ROPS w Krakowie.	IP w ramach PR FEM, Priorytet 5			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Lp.	Działanie	Adresaci	Realizator	Rok 1 w tym kwartał:				Rok 2 w tym kwartał:				Rok 3 w tym kwartał:					
				I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.		
	<i>codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych.</i>																
4.	Doskonalenie zawodowe kadry opiekuńczej i innych służb zatrudnionych w placówkach tworzących system wsparcia osób niesamodzielných.	Ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, centra usług społecznych, inne jednostki systemu pomocy społecznej w tym dzienne domy pomocy, domy pomocy społecznej	ROPS w Krakowie					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5.	Wzmocnienie kadrowe i metodyczne placówek opieki całodobowej z uwagi na konieczność zagwarantowania wysokiej jakości wsparcia wobec osób niesamodzielných przebywających w	ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, centra usług społecznych, inne jednostki systemu pomocy społecznej w	IP w ramach PR FEM, Priorytet 5			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Lp.	Działanie	Adresaci	Realizator	Rok 1 w tym kwartał:				Rok 2 w tym kwartał:				Rok 3 w tym kwartał:						
				I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.			
	tych placówkach zakwalifikowanych do procesu usamodzielniania (wyjścia tych osób ze wsparcia instytucjonalnego do usług w społeczności lokalnej), w tym – zwiększenie ilości kadr na potrzeby świadczenia usług społecznych w społeczności lokalnej (w tym w zakresie dziennych oraz całodobowych usług opiekuńczych ¹⁰).	tym domy pomocy społecznej, IP, IZ																
6.	Działania na rzecz przejścia od opieki zinstytucjonalizowanej do środowiskowej angażujące placówki świadczące całodobową opiekę długoterminową poprzez inwestycje strictly pozainfrastrukturalne, mające	Ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, centra usług społecznych, inne jednostki systemu pomocy społecznej w	IP w ramach PR FEM, Priorytet 5			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

¹⁰ Umowa Partnerstwa str. 65

Lp.	Działanie	Adresaci	Realizator	Rok 1 w tym kwartał:				Rok 2 w tym kwartał:				Rok 3 w tym kwartał:						
				I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.			
	na celu deinstytucjonalizację usług. Placówki te są uprawnione do korzystania z EFS+ na rozwój nierezydencjalnych i nieizolowanych form wsparcia dziennego, środowiskowego, wsparcia wytchnieniowego, wspomaganie w domu oraz tworzenie partnerstw z innymi dostawcami usług w celu deinstytucjonalizacji.	tym domy pomocy społecznej, IP, IZ																
7.	Opracowanie modelowych rozwiązań w zakresie przekształcania się domów pomocy społecznej w placówki realizujące kompleksowe usługi stacjonarne i środowiskowe wraz z upowszechnieniem.	Ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, centra usług społecznych, inne jednostki systemu pomocy społecznej w tym dzienne domy pomocy,	Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie w ramach FEM, Działanie 6.25,															X

Lp.	Działanie	Adresaci	Realizator	Rok 1 w tym kwartał:				Rok 2 w tym kwartał:				Rok 3 w tym kwartał:					
				I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.		
		domy pomocy społecznej, IP, IZ, jednostki naukowe	IP FEM 2021 – 2027, ROPS w Krakowie														
8.	Wsparcie organizacji III sektora w ramach Programu Współpracy WM z organizacjami pozarządowymi poprzez dofinansowanie oferty aktywizacji i integracji seniorów w środowiskach lokalnych.	Organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej	ROPS w Krakowie		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
9.	Upowszechnienie innowacji społecznych mających charakter produktów, usług lub rozwiązań technologicznych wśród podmiotów działających lokalnie na rzecz osób niesamodzielných – pilotaż.	Jednostki organizacyjne systemu pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, inne podmioty	ROPS w Krakowie				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Lp.	Działanie	Adresaci	Realizator	Rok 1 w tym kwartał:				Rok 2 w tym kwartał:				Rok 3 w tym kwartał:					
				I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.		
10.	Upowszechnienie innowacji społecznych mających charakter produktów, usług lub rozwiązań technologicznych wśród podmiotów działających lokalnie na rzecz osób niesamodzielnych – OKO, opcjonalnie: konkurs w ramach celu 4k oraz 4 h i 4l.	Jednostki organizacyjne systemu pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, inne podmioty	ROPS w Krakowie, IP w ramach FEM dla odnośnych celów polityki (opcjonalnie)														X
11.	Upowszechnienie rozwiązań teleopiekuńczych oraz nieformalnych form opieki opartych o pomoc sąsiedzką - projekt własny samorządu województwa o charakterze partnerskim.	Organizacje pozarządowe działające w obszarze pomocy społecznej i ochrony zdrowia, IP, IŻ, inne podmioty – potencjalni partnerzy projektu.	Departament Zdrowia, Rodziny i Równego Traktowania UMWM				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
12.	Upowszechnienie mieszkań chronionych, treningowych,	Jednostki organizacyjne systemu pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	IP w ramach FEM				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Lp.	Działanie	Adresaci	Realizator	Rok 1 w tym kwartał:				Rok 2 w tym kwartał:				Rok 3 w tym kwartał:					
				I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.		
	wspomaganych i innych rodzajów mieszkań wraz z usługami.																
13.	Wdrożenie programów wychodzenia z bezdomności uwzględniających wymóg długoterminowego, kompleksowego wsparcia w tym mieszkaniowego, także z wykorzystaniem modelu Najpierw mieszkanie (ang. Housing First).	Jednostki organizacyjne systemu pomocy społecznej	IP w ramach FEM				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
14.	Upowszechnienie oferty usług domowej opieki długoterminowej zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji w formule dziennych domów opieki medycznej.	Podmioty medyczne	IP w ramach FEM											X	X	X	
15.	Poprawa jakości udzielanych świadczeń zdrowotnych w Centrach Zdrowia Psychicznego na terenie	Podmioty medyczne	IP w ramach FEM					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Lp.	Działanie	Adresaci	Realizator	Rok 1 w tym kwartał:				Rok 2 w tym kwartał:				Rok 3 w tym kwartał:					
				I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.		
	województwa małopolskiego dla pacjentów oraz ich rodzin i bliskich.																
16.	Upowszechnienia nowego modelu funkcjonowania systemu pomocy społecznej opartego o Centra Usług Społecznych.	JST szczebla gminnego, ośrodki pomocy społecznej	ROPS w Krakowie				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
17.	Rozwój oferty podmiotów reintegracyjnych	JST, NGO, podmioty prowadzące podmioty reintegracyjnych	IP w ramach FEM				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

3. Wykaz naborów we wszystkich obszarach interwencji/tematycznych związanych z uruchomieniem przez samorząd województwa środków finansowych dotyczących rozwoju usług społecznych i zdrowotnych oraz procesu deinstytucjonalizacji (tabela wspólna dla całego RPDI)

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
Zasady horyzontalne					
1.	Nabory wniosków o dofinansowanie w ramach FEM przewidujące tworzenie miejsc świadczenia usług, w tym w formie: a) Usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania (za wyjątkiem	FEM	Nie dotyczy – alokacja w ramach FEM nie jest określona dla poszczególnych form wsparcia	-	1. Wnioskodawcy, którzy wraz z wnioskiem o dofinansowanie przedłożą plan utrzymania trwałości rezultatów po zakończeniu realizacji projektu, uprawnieni są do uzyskania wyższej punktacji w naborze tytułem spełnienia kryterium strategicznego. Rekomendowany sposób operacjonalizacji: kryterium może mieć charakter stopniowany (spełnione w wyższym / niższym stopniu) w zależności od oceny merytorycznej wykonywanej przez uprawnione osoby. Plan utrzymania trwałości rezultatów może

¹¹ Podano alokacje z Harmonogram naborów wniosków o dofinansowanie w programie Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 (Załącznik nr 1 do Uchwały nr 1084/23 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 06.06.2023r.)

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
	<p>opiekuńczych usług sąsiedzkich)</p> <p>b) Rodzinnych domów pomocy</p> <p>c) Usług w ośrodkach wsparcia, w szczególności dziennych domach pomocy</p> <p>d) Usług asystenckich,</p> <p>e) Placówek wsparcia dziennego</p> <p>f) Usług w postaci mieszkań chronionych, usług w postaci mieszkań</p>				<p>uwzględniać m.in. partycypację w kosztach usługi ze strony jej Beneficjentów, partnerstwo lub deklarację współpracy z JST, ubieganie się o zlecenie realizacji usług realizowanego w ramach zadań publicznych w sytuacji, gdy rodzaj świadczonych usług wpisuje się w zadania publiczne przypisane do kompetencji poszczególnych JST, deklarację zabezpieczenia środków w WPF (dotyczy sektora publicznego).</p> <p>2. Wnioskodawcy, którzy wraz z wnioskiem o dofinansowanie nie przedłożą planu utrzymania trwałości rezultatów po zakończeniu realizacji projektu są zobowiązani do uwzględnienia we wniosku o dofinansowanie wskaźnika rezultatu w postaci: Opracowanie planu trwałości rezultatów, (wartość docelowa: 1).</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
	<p>wspomaganych i treningowych, innych rodzajów mieszkań z usługami</p> <p>g) Ośrodków interwencji kryzysowej</p> <p>h) Centrów wsparcia opiekunów</p> <p>i) Miejsc krótkoterminowego pobytu dziennego i całodobowego</p> <p>j) Dziennych domów opieki medycznej</p>				<p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Plan będzie podlegał weryfikacji na najpóźniej w ostatnim pośrednim wniosku o płatność tj. przed momentem złożenia końcowego wniosku o płatność.</p> <p>3. Wnioskodawcy, którzy przewidują w ramach projektu tworzyć miejsca świadczenia usług społecznych w ramach rodzinnych domów pomocy, ośrodków wsparcia, w szczególności dziennych domach pomocy, klubów samopomocy, placówek wsparcia dziennego, mieszkań chronionych, wspomaganych lub treningowych, ośrodków interwencji kryzysowej, centrów wsparcia opiekunów nieformalnych, są zobowiązani do wskazania we wskaźnikach produktu liczby placówek, w ramach których funkcjonują miejsca świadczenia usług w podziale na placówki nowoutworzone / istniejące placówki, które</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>uzyskały wsparcie. Rekomendowany sposób operacjonalizacji: wprowadzenie do wniosku o dofinansowanie wskaźnika, określenie wartości docelowej, jednostki miary i sposobu monitorowania.</p> <p>4. Wnioski o dofinansowanie, które przewidują w ramach projektu utworzyć miejsca świadczenia usług społecznych w ramach rodzinnych domów pomocy, ośrodków wsparcia, w szczególności dziennych domach pomocy, klubów samopomocy, placówek wsparcia dziennego, mieszkań chronionych, wspomaganych lub treningowych, centrów wsparcia opiekunów nieformalnych, miejsc krótkoterminowego pobytu całodobowego uzyskują premię punktową w sytuacji, gdy Wnioskodawcą lub Partnerem jest podmiot ekonomii społecznej.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji:</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>opracowanie kryterium preferującego Wnioskodawców lub Partnerów mających status podmiotów ekonomii społecznej wraz z przypisaniem liczby punktów możliwych do uzyskania. Liczba dodatkowych punktów może być zróżnicowana – wyższa w sytuacji, gdy Wnioskodawcą jest podmiot ekonomii społecznej, niższa, gdy Partner jest podmiotem ekonomii społecznej.</p>
Zasady szczegółowe					
2.	<p>Obszar A, Działanie 3.1 i 3.2, tj. 1. Upowszechnienie małopolskiego modelu funkcjonowania</p>	EFS, BP, wkład prywatny	W ramach alokacji Dz. 6.21 A, B i 6.33 A, B, C, D, E	Tryb konkurencyjny	<p>1. Wnioskodawcy, którzy przewidują tworzenia nowej placówki wsparcia dziennego na terenie gminy, w której taka placówka nie funkcjonuje są uprawnieni do uzyskania premii punktowej. Rekomendowany sposób operacjonalizacji:</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
	<p>placówek wsparcia dziennego dzieci i młodzieży.</p> <p>2. Wsparcie procesu specjalizacji placówek wsparcia dziennego poprzez rozwój oferty zajęć psychokorekcyjnych, psychoprofilaktycznych i innych – konkurs w ramach PR FEM</p>		<p>wynoszącej 188 006 827,41 zł</p>		<p>Preferencja powinna być oparta o kryterium z przypisaną liczbą punktów możliwych do uzyskania.</p> <p>Lista gmin, w których nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego powinna zostać wskazana w regulaminie konkursu (wg aktualnych, dostępnych na dzień ogłoszenia naboru danych).</p> <p>2. Wnioskodawcy, którzy przewidują wsparcie Placówki Wsparcia Dziennego na terenie gminy, w której liczba dzieci w wieku 6 -18 lat na danym terenie przypadających na jedno miejsce w PWD jest wyższa od średniej wojewódzkiej są uprawnieni do uzyskania premii punktowej.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Preferencja powinna być oparta o kryterium z przypisaną liczbą punktów możliwych do uzyskania.</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>Lista gmin, w których ww. odsetek jest wyższy od średniej dla województwa zostanie wskazana w regulaminie konkursu (wg aktualnych, dostępnych na dzień ogłoszenia naboru danych).</p> <p>3. Wnioskodawcy, którzy przewidują utworzenie nowej PWD w formie specjalistycznej lub poszerzenia oferty istniejącej PWD o formę specjalistyczną są uprawnieni do uzyskania premii punktowej.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Preferencja powinna być oparta o kryterium z przypisaną liczbą punktów możliwych do uzyskania.</p> <p>4. Wnioskodawcy, którzy przewidują poszerzenie oferty PWD o pracę podwórkową realizowaną poza miejscowością, na terenie której zlokalizowana jest</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>PWD (dotyczy gmin wiejskich i miejsko – wiejskich) są uprawnieni do uzyskania premii punktowej.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Preferencja powinna być oparta o kryterium z przypisaną liczbą punktów możliwych do uzyskania.</p>
3.	<p>Obszar A, Działanie 4, tj. Działania na rzecz usamodzielniania wychowanków pieczy z wykorzystaniem mieszkań wspomaganych i innych form wsparcia, w szczególności budżetu personalnego, doradztwa zawodowego –konkurs w ramach PR FEM</p>	<p>EFS, BP, wkład prywatny</p>	<p>W ramach alokacji Dz. 6.21 A, B i 6.33 A, B, C, D, E wynoszącej 188 006 827,41 zł</p>	<p>Tryb konkurencyjny</p>	<p>1. Z uwagi na to, że budżet personalny jest użytecznym narzędziem wsparcia wychowanków pieczy w procesie usamodzielniania należy dążyć do wykorzystania we wdrażaniu projektów EFS mechanizmu grantowego opisanego w art. 41 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027.</p> <p>W sytuacji braku możliwości zastosowania grantów wynikających z art. 41 Ustawy o zasadach realizacji</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–202, budżet personalny może być realizowany w oparciu o wydatki ponoszone przez Beneficjenta projektu na katalog kosztów ujętych w Indywidualnym Planie Usamodzielniania (rozwiązanie alternatywne).</p> <p>2. Wnioskodawcy, którzy przewidują realizację projektu kompleksowego tj. projektu, który oferuje wsparcie mieszkaniowe, emocjonalne, doradcze, kompetencyjne, informacyjne wobec wychowanków pieczy zastępczej, są uprawnieni do uzyskania premii punktowej.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Preferencja powinna być oparta o kryterium z przypisaną liczbą punktów możliwych do uzyskania.</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>3. Wnioskodawca powinien zobowiązać się do poddania ewaluacji, której celem będzie określenie adekwatności, użyteczności, skuteczności przyjętej i realizowanej w projekcie ścieżki usamodzielniania celem wypracowania modelu usamodzielniania opartego o dobre praktyki i możliwego do upowszechnienia w kolejnych edycjach konkursów w ramach FEM.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Zobowiązanie do poddania się ewaluacji o celach jak wyżej powinno być ujęte we wzorze umowy o dofinansowanie, będącej załącznikiem do regulaminu konkursu w ramach FEM 2021 – 2027.</p> <p>Z uwagi na potrzebę opracowania i upowszechnienia modelowych rozwiązań w zakresie usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej, zasadnym jest</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>wydzielenie alokacji w ramach FEM 2021 – 2027 z przeznaczeniem na konkurs dofinansowujący projekty na lata 2027 – 2029.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Ujęcie konkursu w harmonogramie opracowanym przez IZ dla FEM 2021 – 2027.</p> <p>4.Z uwagi na konieczność inaugurowania pracy z wychowaniem pieczy zastępczej na wczesnym etapie, koniecznym jest dopuszczenie placówek opiekuńczo – wychowawczych, w których osoby te przebywają do grona podmiotów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie. Jednocześnie, z uwagi na brak możliwości wspierania instytucjonalnych zasobów pieczy zastępczej, placówki te realizując projekt nie są uprawnione do rozliczania kosztów pośrednich ani żadnych kosztów tytułem cross-finansingu. Koszty</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>kwalfikowane muszą być wprost i bezpośrednio związane ze wsparciem wychowanków pieczy zgodnie z treścią wytycznych Ministerstwa Funduszy dotyczących realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027.</p> <p>5.Z uwagi na konieczność wczesnego inaugurowania pracy z wychowankami pieczy zastępczej w ramach procesu usamodzielniania należy zagwarantować w regulaminie naboru prowadzonego przez IP w ramach FEM możliwość realizacji projektu wykraczającej poza limit 36 miesięcy.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Określenie w regulaminie konkursu okresu realizacji projektu w wymiarze przekraczającym 36 miesięcy.</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
4.	Obszar A, Działanie 5, tj. Doskonalenie zawodowe asystentów rodziny, organizatorów pieczy zastępczej, wychowawców, pedagogów i innych służb zatrudnionych w placówkach tworzących system wsparcia rodziny i pieczy zastępczej – projekt własny ROPS w Krakowie	EFS, BP, wkład prywatny	W ramach alokacji Działania 6.23 B wynoszącej 35 982 109,3 zł	Tryb niekonkurencyjny	W toku rekrutacji grupy docelowej rodziny zastępcze oraz kadra zatrudniona na terenie powiatów i miast na prawach powiatu charakteryzujących się wyższą intensywnością pieczy zastępczej są uprawnieni do uzyskania premii punktowej. Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Zapisy regulaminu rekrutacji w ramach projektu niekonkurencyjnego ROPS w Krakowie.
5.	Obszar A, Działanie 6, tj. Tworzenie warunków do rozwoju oferty wsparcia rodzin zastępczych	EFS, BP, wkład prywatny	W ramach alokacji Dz. 6.21 A, B i 6.33 A, B, C,	Tryb konkurencyjny	1.Wnioskodawcy obejmując wsparciem grupę docelową z terenu powiatu lub miast na prawach powiatu charakteryzujących się wysokim wskaźnikiem intensywności pieczy (wysoki odsetek dzieci poniżej 18

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
	poprzez wsparcie finansowe organizacji działających w systemie pieczy – ogłoszenie konkursu w ramach PR FEM		D, E wynoszącej 188 006 827,41 zł		roku życia znajdujących się w systemie pieczy zastępczej na 1 000 dzieci w tym wieku w ogóle na danym terenie) są uprawnieni do uzyskania premii punktowej. Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Preferencja powinna być oparta o kryterium z przypisaną liczbą punktów możliwych do uzyskania. Lista powiatów i miast na prawach powiatu uszeregowana wg stopnia intensywności pieczy powinna zostać wskazana w regulaminie konkursu (wg aktualnych, dostępnych na dzień ogłoszenia naboru danych).
6.	Obszar A, Działanie 8, tj. Opracowanie oferty poradnictwa specjalistycznego na rzecz rodzin doświadczających	EFS, BP, wkład prywatny	W ramach alokacji Działania 6.23 B wynoszącej	Tryb niekonkurencyjny	1. Podmioty działające na rzecz rodziny, które są zakorzenione lokalnie na terenie danego podregionu województwa małopolskiego są uprawnione do uzyskania premii punktowej w sytuacji ubiegania się o status partnera będącego operatorem zadań na tym

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
	lub zagrożonych kryzysami, bezradnością opiekuńczo-wychowawczą - projekt własny ROPS o charakterze partnerskim		35 982 109,3 zł		<p>terenie w ramach projektu niekonkurencyjnego Po Pierwsze Rodzina.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Zapisy regulaminu naboru partnera w ramach projektu niekonkurencyjnego ROPS w Krakowie.</p> <p>2. Celem zapewnienia terytorialnej dostępności usług specjalistycznego poradnictwa należy zorganizować sieć poradni specjalistycznych w taki sposób by były one zlokalizowane na obszarze wszystkich podregionów Małopolski zgodnie z klasyfikacją NUTS. Jednocześnie, z uwagi na relatywnie duże zróżnicowanie obszarów NUTS 3 pod względem powierzchni oraz liczby mieszkańców należy przyjąć następujące założenia:</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<ul style="list-style-type: none"> – w odniesieniu do obszarów NUTS 3 gdzie liczba mieszkańców znacząco przewyższa średnią liczbę mieszkańców przypadających na te obszary lub powierzchnia składa się z minimum 5 powiatów, należy zapewnić większą ich liczbę – w odniesieniu do obszarów NUTS 3, na terenie których znajduje się miasto na prawach powiatu obligatoryjnym jest ulokowanie poradni lub jej filii na terenie tego miasta. <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Zapisy regulaminu naboru partnera w ramach projektu niekonkurencyjnego ROPS w Krakowie.</p> <p>3. Podmiot ubiegający się o status Partnera w realizacji projektu niekonkurencyjnego Po Pierwsze Rodzina, chcąc prowadzić poradnię specjalistyczną na danym terenie, jest zobowiązany przedłożyć w ramach</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>naboru prowadzonego przez Lidera Projektu rekomendacje od minimum jednej jednostki samorządu terytorialnego zlokalizowanej na tym terenie.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Zapisy regulaminu naboru partnera w ramach projektu niekonkurencyjnego ROPS w Krakowie.</p> <p>4. Obligatoryjnym elementem oferty lokalnie działających poradni Po Pierwsze Rodzina powinno być: poradnictwo prawne, psychologiczne, pedagogiczne oraz terapeutyczne o charakterze indywidualnym i grupowym oraz mediacje, terapie, grupy wsparcia.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Zapisy wniosku o dofinansowanie projektu niekonkurencyjnego ROPS w Krakowie.</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>5. Plan indywidualnego wsparcia powinien dopuszczać zdalny charakter świadczenia specjalistycznego poradnictwa oraz w miejscu zamieszkania rodziny (brak mobilności wynikający z obowiązków opiekuńczych).</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Zapisy wniosku o dofinansowanie projektu niekonkurencyjnego ROPS w Krakowie</p> <p>6. Na Wnioskodawcy ciąży obowiązek określenia warunków przyznawania i odpłatności za poszczególne usługi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również tryb ich pobierania. Obligatoryjnie z partycypacji w kosztach usług powinny być zwolnione osoby, których dochód na osobę nie przekracza 150% kryterium dochodowego (na osobę samotnie</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>gospodarującą lub na osobę w rodzinie), o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej).</p> <p>Partycypacja Beneficjentów usług w kosztach tych usług jest wkładem własnym do projektu w ramach programu FEM.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Zapisy regulaminu naboru partnera w ramach projektu niekonkurencyjnego ROPS w Krakowie.</p>
7.	Obszar A, Działanie-9, tj. Rozwój interwencji kryzysowej wraz z opracowaniem modelu usług interwencji kryzysowej w regionie – konkurs w ramach FEM	EFS, BP, wkład prywatny	W ramach alokacji Działania 6.21 C, D, E oraz Działania 6.33, A, B, C,	Tryb konkurencyjny	3. Wnioskodawcy, którzy przewidują tworzenia nowego ośrodka interwencji kryzysowej na terenie powiatu, w którym taki ośrodek nie funkcjonuje lub na terenie powiatów, które są objęte usługami OIK w oparciu o porozumienie o współpracy pomiędzy JST, są uprawnieni do uzyskania premii punktowej w konkursie.

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
			D, E wynoszącej 186 496 000 zł		<p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Preferencja powinna być oparta o kryterium z przypisaną liczbą punktów możliwych do uzyskania. Lista powiatów, w których nie funkcjonują ośrodki interwencji kryzysowej oraz powiatów objętych ofertą OIK prowadzonych przez inny powiat powinna zostać wskazana w regulaminie konkursu (wg aktualnych, dostępnych na dzień ogłoszenia naboru danych).</p> <p>4. Wnioskodawcy, którzy przewidują realizację projektu kompleksowego tj. projekt wraz z usługami interwencji kryzysowej obejmuje także tworzenie miejsc schronienia uprawnieniu są do uzyskania premii punktowej.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Preferencja powinna być oparta o kryterium z przypisaną liczbą punktów możliwych do uzyskania.</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>5. Wnioskodawca powinien zobowiązać się do poddania ewaluacji, której celem będzie określenie adekwatności, użyteczności, skuteczności przyjętego i realizowanego w projekcie sposobu świadczenia usług interwencji kryzysowej w formule OIK celem wypracowania modelu OIK opartego o dobre praktyki i możliwego do upowszechnienia w kolejnych edycjach konkursów w ramach FEM.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Zobowiązanie do poddania się ewaluacji o celach jak wyżej powinno być ujęte we wzorze umowy o dofinansowanie, będącej załącznikiem do regulaminu konkursu w ramach FEM 2021 – 2027.</p> <p>4. Z uwagi na potrzebę opracowania i upowszechnienia modelowych rozwiązań w zakresie funkcjonowania OIK, zasadnym jest wydzielenie alokacji w ramach</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>FEM 2021 – 2027 z przeznaczeniem na konkurs dofinansowujący projekty na lata 2027 – 2029.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Ujęcie konkursu w harmonogramie opracowanym przez IZ dla FEM 2021 – 2027</p>
8.	<p>Obszar B, Działanie 3.1 i 3.2 tj.</p> <p>1. Upowszechnienie małopolskich modeli funkcjonowania dziennych domów pomocy i centrów wsparcia opiekunów nieformalnych,</p>	EFS, BP, wkład prywatny	<p>W ramach alokacji Działań 6.21 C, D, E i 6.22 A, B, C, D, E i 6.33 A, B, C, D, E</p> <p>wynoszącej 233 120 000 zł</p>	Tryb konkurencyjny	<p>1. W odniesieniu do wniosków o dofinansowanie przewidujących prowadzenie miejsc świadczenia usług opiekuńczych w formie ośrodków wsparcia jako jednostek organizacyjnej pomocy społecznej dziennego pobytu lub na zlecenie JST, zastosowanie mają warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również tryb ich pobierania określone przez Radę gminy w drodze uchwały, zgodnie z art. 50 ust 6 ustawy o pomocy społecznej.</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
	<p>2. Wsparcie procesu specjalizacji dziennych domów pomocy poprzez rozwój oferty dedykowanej osobom cierpiącym na choroby otępienne, realizowane w ramach konkurs w ramach FEM do typu projektu: <i>Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w</i></p>				<p>Partycypacja Beneficjentów usług opiekuńczych w kosztach tych usług jest wkładem własnym do projektu w ramach programu FEM.</p> <p>2. W odniesieniu do wniosków o dofinansowanie przewidujących prowadzenie miejsc świadczenia usług opiekuńczych w formie innej niż ośrodek wsparcia będący jednostką organizacyjną pomocy społecznej dziennego pobytu lub na zlecenie JST, na Wnioskodawcy ciąży obowiązek określenia warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również tryb ich pobierania. Partycypacja Beneficjentów usług opiekuńczych w kosztach tych usług jest wkładem własnym do projektu w ramach programu FEM.</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
	<p><i>codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych</i></p>				<p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji dot. pkt 1 i 2: Wprowadzenie kryterium dostępu w regulaminie konkurs w ramach FEM 2021 - 2027</p> <p>3. Wnioskodawcy, którzy przewidują tworzenie nowego ośrodka wsparcia lub placówki pełniącej funkcje dziennego domu pomocy na terenie gminy, w której taka placówka nie funkcjonuje jak również na terenie gmin, które nie świadczą usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania lub świadczą je dla mniej niż 10 osób w skali roku uprawnieni są do uzyskania premii punktowej.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Preferencja powinna być oparta o kryterium z przypisaną liczbą punktów możliwych do uzyskania. Lista gmin, w których nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego powinna lub nie są świadczone</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>usługi opiekuńcze lub są świadczone dla mniej niż 10 osób w skali roku powinna zostać wskazana w regulaminie konkursu (wg aktualnych, dostępnych na dzień ogłoszenia naboru danych).</p> <p>4. Wnioskodawcy, którzy przewidują wsparcie ośrodka wsparcia lub placówki pełniącej funkcje dziennego domu pomocy na terenie gminy, w której odsetek osób w wieku 75 lat i więcej przekracza średnią dla województwa są uprawnieni do premii punktowej. Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Preferencja powinna być oparta o kryterium z przypisaną liczbą punktów możliwych do uzyskania. Lista gmin, w których ww. odsetek jest wyższy od średniej dla województwa zostanie wskazana w regulaminie konkursu (wg aktualnych, dostępnych na dzień ogłoszenia naboru danych).</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>5. Wnioskodawcy, którzy przewidują utworzenie nowego ośrodka wsparcia lub placówki pełniące funkcje dziennego domu pomocy specjalizującego się w świadczeniu usług opiekuńczych dla osób cierpiących na choroby otępienne (nie mniej niż 50% ogółu miejsc zarezerwowanych dla tej grupy docelowej) są uprawnieni do premii punktowej. Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Preferencja powinna być oparta o kryterium z przypisaną liczbą punktów możliwych do uzyskania.</p> <p>6. Należy uszczelnić system kontroli projektów, które w zakresie przedmiotowym obejmują usługi opiekuńcze dla osób niesamodzielnych tak aby osoby rekrutowane do tych projektów spełniały</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>obligatoryjne kryterium dostępu w postaci niesamodzielnosci.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Przegląd procedur wdrażania projektów w celu zminimalizowania ryzyka rekrutacji do projektu osób spoza grupy docelowej.</p> <p>7. Preferencja dla wniosków o dofinansowanie, zakładających utworzenie placówki pełniącej funkcje ośrodka wsparcia (dziennego domu pobytu lub klubu samopomocy) w partnerstwie NGO – JST, w ramach którego zadaniem partnera publicznego jest co najmniej kwalifikowanie osób do wsparcia.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Preferencja powinna być oparta o kryterium z przypisaną liczbą punktów możliwych do uzyskania.</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>8. Wnioskodawcy, którzy przewidują utworzenie nowego Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych na terenie powiatu, w którym taka placówka nie funkcjonuje są uprawnieni do premii punktowej.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Preferencja powinna być oparta o kryterium z przypisaną liczbą punktów możliwych do uzyskania.</p> <p>Lista powiatów, w których nie funkcjonują centra wsparcia opiekunów nieformalnych powinna zostać wskazana w regulaminie konkursu (wg aktualnych, dostępnych na dzień ogłoszenia naboru danych).</p> <p>9. Wnioskodawcy, którzy przewidują wsparcie Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych świadczącego kompleksowe usługi obejmujące m.in. a) usługi „odciążeniowe”/„wytchnieniowe”/„opieki</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>zastępczej”, umożliwiające czasowe całodobowe przebywanie osoby niesamodzielnej pod profesjonalną opieką w przypadku okresowego braku możliwości sprawowania opieki przez jej opiekuna nieformalnego lub potrzeby odpoczynku opiekuna oraz b) ułatwienia w dostępie opiekunów nieformalnych do sprzętu pielęgnacyjnego, rehabilitacyjnego i medycznego w połączeniu z nauką obsługi sprzętu i doradztwem w zakresie jego wykorzystania, c) organizowanie wielokierunkowej pomocy w trybie pilnym nad osobami niesamodzielnymi wymagającymi opieki w miejscu zamieszkania i ich opiekunami po zakończonym pobycie w szpitalu, są uprawnieni do premii punktowej.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji:</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>Preferencja powinna być oparta o kryterium z przypisaną liczbą punktów możliwych do uzyskania.</p> <p>10. W związku z oferowaniem usług w formie Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych na Wnioskodawcy ciąży obowiązek określenia warunków przyznawania i odpłatności za poszczególne usługi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również tryb ich pobierania. Obligatoryjnie z partycypacji w kosztach usług powinny być zwolnione osoby, których dochód na osobę nie przekracza 150% kryterium dochodowego (na osobę samotnie gospodarującą lub na osobę w rodzinie), o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej).</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>Partycypacja Beneficjentów usług w kosztach tych usług jest wkładem własnym do projektu w ramach programu FEM.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Wprowadzenie kryterium dostępu w regulaminie konkurs w ramach FEM 2021 - 2027</p>
9.	Obszar B, Działanie 5 tj. Wzmocnienie kadrowe i metodyczne placówek opieki całodobowej z uwagi na konieczność zagwarantowania wysokiej jakości wsparcia wobec osób niesamodzielnich przebywających w tych	EFS, BP, wkład prywatny	W ramach alokacji Działań 6.21 C, D, E i 6.22 A, B, C, D, E i 6.33 A, B, C, D, E wynoszącej 233 120 000 zł	Tryb konkurencyjny	<p>Wnioskodawcy, którzy ubiegają się o dofinansowanie w ramach-konkursu w ramach FEM (typ projektu: <i>Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych</i>) są uprawnieni do zatrudnienia kadr na potrzeby świadczenia usług społecznych w społeczności lokalnej (dziennych i całodobowych) w postaci:</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
	<p>placówkach zakwalifikowanych do procesu usamodzielniania (wyjścia tych osób ze wsparcia instytucjonalnego do usług w społeczności lokalnej), w tym – zwiększenie ilości kadr na potrzeby świadczenia usług społecznych w społeczności lokalnej (w tym w zakresie dziennych oraz całodobowych usług opiekuńczych – konkurs w ramach FEM)</p>				<ul style="list-style-type: none"> – usług w ośrodkach wsparcia – max limit miejsc całodobowego pobytu 8; – usług w postaci mieszkań chronionych, usługi w postaci mieszkań wspomaganych, o ile liczba miejsc w mieszkaniu nie jest większa niż 7, usługi w ramach innych mieszkań z usługami/ze wsparciem, – usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, – miejsc krótkoterminowego pobytu dziennego lub całodobowego. <p>Wymóg ten pozostaje w zgodzie z postanowieniami Umowy Partnerstwa w brzmieniu: „Zwiększenie dostępu do usług nie będzie możliwe bez zapewnienia odpowiednich zasobów pracowników, którzy będą je świadczyć. Dlatego też konieczne jest zwiększenie ilości kadr na potrzeby świadczenia usług społecznych w społeczności lokalnej (w tym w zakresie dziennych oraz</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>całodobowych usług opiekuńczych) oraz podnoszenie kompetencji zawodowych i kwalifikacji kadr usług w tym obszarze”.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Zapisy dokumentów programowych, w szczególności regulaminu konkursu ogłaszanego w ramach FEM 2021 – 2027.</p>
10.	Obszar B, Działanie 6, tj. Działania na rzecz przejścia od opieki zinstytucjonalizowanej do środowiskowej angażujące placówki świadczące całodobową opiekę długoterminową poprzez inwestycje stricte	EFS, BP, wkład prywatny	W ramach alokacji Działań 6.21 C, D, E i 6.22 A, B, C, D, E i 6.33 A, B, C, D, E wynoszącej	Tryb konkurencyjny	1. Wnioskodawcy ubiegający się o dofinansowanie w naborze organizowanym w ramach FEM dotyczącym typu projektu Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych, którzy w zakresie przedmiotowym wniosku o dofinansowanie planują rozwijanie usług

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
	<p>pozainfrastrukturalne, mające na celu deinstytucjonalizację usług. Placówki te są uprawnione do korzystania z EFS+ na rozwój nierezydencjalnych i niezolowanych form wsparcia dziennego, środowiskowego, wsparcia wytchnieniowego, wspomaganie w domu oraz tworzenie partnerstw z innymi dostawcami usług</p>		<p>233 120 000 zł</p>		<p>środowiskowych realizowanych przez personel całodobowych placówek opiekuńczych muszą obligatoryjnie powołać się na aktualne wyniki lokalnej analizy potrzeb uzasadniającej ten rodzaj wsparcia¹². Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Rozstrzygnięcie w Regulamin konkursu w ramach FEM 2021 – 2027 formy w jakiej wnioski z lokalnej analizy potrzeb powinny zostać przedłożone wraz z wnioskiem o dofinansowanie.</p> <p>2. JST ubiegające się o dofinansowanie w naborze organizowanym w ramach FEM dotyczącym typu projektu Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub</p>

¹² Wymóg ten wprost realizuje zobowiązanie wynikające z Umowy Partnerstwa – str. 65

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
	w celu deinstytucjonalizacji.				<p>usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych, są uprawnieni do uzyskania premii punktowej w sytuacji gdy - wg stanu na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie - dysponować będą obowiązującym Lokalnym Planem Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji a informacja o tym dokumencie zostanie zawarta w treści wniosku aplikacyjnego.</p> <p>Lokalny plan musi obligatoryjnie zawierać informacje dotyczące otwierania się instytucji świadczących całodobowe usługi społeczne w formie stacjonarnej na działania środowiskowe o wielofunkcyjnym charakterze (zgodnie z wymogami Umowy Partnerstwa, str. 66) dzięki czemu możliwym będzie wsparcie realizacji tych planów ze środków EFS + (Umowa Partnerstwa, str. 66).</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji:</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>Wprowadzenie kryterium dostępu w regulaminie konkurs w ramach FEM 2021 - 2027</p> <p>3. JST ubiegające się o dofinansowanie w naborze organizowanym w ramach FEM dotyczącym typu projektu Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych są zobowiązane do zaplanowania, że jednym z rezultatów projektu będzie przyjęcie na terenie danej JST Lokalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji:</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>Plan będzie podlegał weryfikacji na najpóźniej w ostatnim pośrednim wniosku o płatność tj. przed momentem złożenia końcowego wniosku o płatność.</p> <p>4. Podmioty, które uzyskają dofinansowanie w naborze organizowanym w ramach FEM dotyczącym typu projektu Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych mogą zostać zobowiązane do udziału w pracach Zespołu Strategicznego ds. Regionalnego Planu Rozwoju Usług i Deinstytucjonalizacji, którego rolą będzie monitorowanie przestrzegania w toku realizacji projektów następujących zasad dotyczących</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>sposobu realizacji usług świadczonych w społeczności lokalnej:</p> <p>Indywidualizacja (dostosowanie wsparcia do potrzeb i możliwości danej osoby);</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Umożliwienie odbiorcom tych usług kontrolę nad swoim życiem i nad decyzjami, które ich dotyczą; b. Zapewnienie, że odbiorcy usług nie są odizolowani od ogółu społeczności lub nie są zmuszeni do mieszkania razem; c. Gwarancja, że wymagania organizacyjne nie mają pierwszeństwa przed indywidualnymi potrzebami osoby z niej korzystającej. d. Rozwiązanie fakultatywne. <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji:</p> <p>Zmiana uchwały 151/23 ZWM z dnia 31 stycznia 2023 r. W sprawie w sprawie powołania Zespołu Strategicznego ds. prac nad Regionalnym Planem</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Małopolskiego do 2030 roku celem poszerzenia zakresu zadań Zespołu Strategicznego ds. RPDI.</p> <p>5. Projekty, które uzyskają dofinansowanie w naborze organizowanym w ramach FEM dotyczącym typu projektu Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych powinny zostać objęte ewaluacją, realizowaną w ramach planu ewaluacja dla Programu FEM, której zakres obligatoryjnie obejmie ocenę adekwatności wdrażanych rozwiązań względem potrzeby:</p> <p>a) Indywidualizacji (dostosowania wsparcia do potrzeb i możliwości danej osoby);</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>b) Umożliwienia odbiorcom tych usług kontrolę nad swoim życiem i nad decyzjami, które ich dotyczą;</p> <p>c) Zapewnienia, że odbiorcy usług nie są odizolowani od ogółu społeczności lub nie są zmuszeni do mieszkania razem;</p> <p>d) Gwarancji, że wymagania organizacyjne nie mają pierwszeństwa przed indywidualnymi potrzebami osoby z niej korzystającej,</p> <p>e) Identyfikację dobrych praktyk.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Zobowiązanie do poddania się ewaluacji o celach i zakresie jak wyżej powinno być ujęte we wzorze umowy o dofinansowanie, będącej załącznikiem do regulaminu konkursu w ramach FEM 2021 – 2027.</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>6. Wnioskodawcy, którzy przewidują realizację kompleksowych działań w zakresie przekształcania stacjonarnych placówek opieki w placówki realizujące kompleksowe usługi, stacjonarne i środowiskowe, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – utworzenia w strukturze domów pomocy społecznej miejsc krótkoterminowego pobytu dziennego i całodobowego (tzw. miejsc opieki wytchnieniowej) jako form zdeinstytucjonalizowanych o których mowa w Strategii Rozwoju Usług Społecznych. – utworzenia w strukturze domów pomocy społecznej mieszkań wspomaganych i treningowych jako form zdeinstytucjonalizowanych, o których mowa w Strategii Rozwoju Usług Społecznych (poza infrastrukturą placówki),

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<ul style="list-style-type: none"> – uruchomienia w strukturze domów pomocy społecznej ośrodka wsparcia (poza infrastrukturą placówki), – uruchomienia w strukturze domów pomocy społecznej usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w nim niezamieszkujących jako form zdeinstytucjonalizowanych o których mowa w ustawie o pomocy społecznej, art. 55 ust 3. <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Preferencja powinna być oparta o kryterium z przypisaną liczbą punktów możliwych do uzyskania. Maksymalna punktacja powinna być uzależniona od zaplanowania do realizacji wszystkich ww. form wsparcia, w sytuacji zaplanowania mniejszej liczby</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>form wsparcia liczba dodatkowych punktów powinna być niższa.</p> <p>7. Jednocześnie, z uwagi na brak możliwości wspierania instytucjonalnych zasobów pomocy społecznej, placówki opieki całodobowej realizując projekt nie są uprawnione do rozliczania kosztów pośrednich zaś wydatki tytułem cross-finansingu możliwe są do rozliczenia wyłącznie w części wprost i bezpośrednio związanej z miejscami świadczenia usług poza infrastrukturą placówki (wyjątek: miejsca krótkoterminowego pobytu dziennego i całodobowego tzw. miejsca opieki wytchnieniowej). Rekomendowany sposób operacjonalizacji:</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>Zapisy dokumentów programowych, w szczególności regulaminu konkursu ogłaszanego w ramach FEM 2021-2027.</p> <p>8. W związku z tworzeniem miejsc świadczenia usług w formule zdeinstytucjonalizowanej, na Wnioskodawcy ciąży obowiązek określenia warunków przyznawania i odpłatności za poszczególne usługi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również tryb ich pobierania. Obligatoryjnie z partycypacji w kosztach usług powinny być zwolnione osoby, których dochód na osobę nie przekracza 150% kryterium dochodowego (na osobę samotnie gospodarującą lub na osobę w rodzinie), o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej).</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>Partycypacja Beneficjentów usług w kosztach tych usług jest wkładem własnym do projektu w ramach programu FEM.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Wprowadzenie kryterium dostępu w regulaminie konkurs w ramach FEM 2021 – 2027</p>
11.	Obszar B, Działanie 7 tj. Opracowanie modelowych rozwiązań w zakresie przekształcania się domów pomocy społecznej w placówki realizujące kompleksowe usługi stacjonarne i środowiskowe wraz z	EFS, BP, BW, wkład prywatny	W ramach alokacji Działań 6.21 C, D, E i 6.22 A, B, C, D, E i 6.33 A, B, C, D, E wynoszącej 233 120 000 zł	Tryb konkurencyjny	1. W ramach naboru organizowanego w typie projektu Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych należy dopuścić realizację projektu pilotażowo – testującego mającego na celu opracowanie modelowych rozwiązań w zakresie deinstytucjonalizacji stacjonarnych placówek opieki ze szczególnym uwzględnieniem placówek

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
	pilotażem – konkurs w ramach FEM				<p>prowadzonych przez JST szczebla powiatowego lub na zlecenie powiatu z uwagi na konieczność oparcia modelu deinstytucjonalizacji o współpracę pomiędzy powiatem a gminami, których zadania obejmują świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych.</p> <p>2. Wnioskodawca powinien zobowiązać się do poddania ewaluacji, której celem będzie określenie adekwatności, użyteczności, skuteczności przyjętego i realizowanego w projekcie sposobu przekształcania domów pomocy społecznej w placówki realizujące kompleksowe usługi stacjonarne i środowiskowe celem wypracowania modelowych rozwiązań możliwych do upowszechnienia w kolejnych edycjach konkursów w ramach FEM.</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Zobowiązanie do poddania się ewaluacji o celach jak wyżej powinno być ujęte we wzorze umowy o dofinansowanie, będącej załącznikiem do regulaminu konkursu w ramach FEM 2021 – 2027.</p> <p>3. Z uwagi na potrzebę opracowania i upowszechnienia modelowych rozwiązań w zakresie przekształcania domów pomocy społecznej w placówki realizujące kompleksowe usługi stacjonarne i środowiskowe, zasadnym jest wydzielenie alokacji w ramach FEM 2021 – 2027 z przeznaczeniem na konkurs dofinansowujący projekty na lata 2027 – 2029.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Ujęcie konkursu w harmonogramie opracowanym przez IZ dla FEM 2021 – 2027</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
12.	Obszar B, Działanie 10, tj. Upowszechnienie innowacji społecznych mających charakter produktów, usług lub rozwiązań technologicznych wśród podmiotów działających lokalnie na rzecz osób niesamodzielnych – konkurs w ramach celu 4k oraz 4 h i 4l – konkurs w ramach FEM.	EFS, BP, wkład prywatny	Brak odrębnej alokacji (w ramach alokacji dla odnośnych celów polityki)	Tryb konkurencyjny	<p>Wnioskodawcy, którzy w zakresie przedmiotowym projektów w ramach konkursów aktywnej integracji (cele 4 h i 4l) oraz usług społecznych (4k) zaplanują realizację innowacji społecznych, uprzednio wdrożonych w formie projektu pilotażowego Usługa Wrażliwa, uprawnieni są do uzyskania premii punktowej.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Preferencja powinna być oparta o kryterium z przypisaną liczbą punktów możliwych do uzyskania.</p>
13.	Obszar B, Działanie 11 tj. Upowszechnienie rozwiązań	EFS, BP, BW, wkład prywatny	W ramach alokacji Działania	Tryb konkurencyjny	1. Grupa docelowa: osoby samotne spełniające kryteria rekrutacji do projektu są uprawnione do uzyskania premii punktowej.

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
	teleopiekuńczych oraz nieformalnych form opieki opartych o pomoc sąsiedzką - projekt własny samorządu województwa o charakterze partnerskim – projekt w ramach FEM.		6.23 D wynoszącej 138 873 612,31 zł		<p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: stosowny zapis w regulaminie rekrutacji grupy docelowej.</p> <p>2. Zakres przedmiotowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – należy rozważyć ujęcie w formule projektu szybką pomoc poszpitalną zgodną z metodyką wypracowaną w ramach innowacji społecznej pn. „Organizator kompleksowej opieki w miejscu zamieszkania” – należy rozważyć ujęcie w formule projektu usługi teleasystenta zgodnie z metodyką wypracowaną w ramach innowacji społecznej pn. „Teleasystent” w stosunku do osób starszych z dysfunkcją narządu wzroku, tracących wzrok, niedowidzących lub niewidomych. – należy rozważyć ujęcie w formule projektu usługi konsultacyjne w zakresie profilaktyki upadków

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>zgodne z metodyką innowacji społecznej pn. „Terapeuta przestrzeni”.</p> <p>3. Na Wnioskodawcy ciąży obowiązek określenia warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również tryb ich pobierania. Obligatoryjnie z partycypacji w kosztach usług powinny być zwolnione osoby, których dochód na osobę nie przekracza 150% kryterium dochodowego (na osobę samotnie gospodarującą lub na osobę w rodzinie), o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej). Partycypacja Beneficjentów usług w kosztach tych usług jest wkładem własnym do projektu w ramach programu FEM.</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					Rekomendowany sposób operacjonalizacji: stosowne zapisy wniosku o dofinansowanie.
14.	Obszar B, Działanie 12, tj. Upowszechnienie mieszkań chronionych, wspomaganych i innych rodzajów mieszkań wraz z usługami – konkurs w ramach FEM.	EFS, BP, wkład prywatny	W ramach alokacji Działań 6.21 C, D, E i 6.22 A, B, C, D, E i 6.33 A, B, C, D, E wynoszącej 233 120 000 zł	Tryb konkurencyjny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wnioskodawcy, którzy we wniosku o dofinansowanie zadeklarują upowszechnienie modelu mieszkań wspomaganych i treningowych opracowanych i pilotażowo wdrożonych w ramach projektu pn. „Sami – Dzielni - Nowe standardy mieszkalnictwa wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi” są uprawnieni do uzyskania premii punktowej. Rekomendowany sposób operacjonalizacji: preferencja powinna być oparta o kryterium z przypisaną liczbą punktów możliwych do uzyskania. 2. Wnioskodawcy, którzy planują utworzyć mieszkanie dla osób z niepełnosprawnościami będąc podmiotami charakteryzującymi się doświadczeniem w pracy z tą

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>grupą docelową w postaci: prowadzenia ŚDS lub WTZ lub specjalistycznych usług opiekuńczych są uprawnieni do uzyskania premii punktowej. Rekomendowany sposób operacjonalizacji: preferencja powinna być oparta o kryterium z przypisaną liczbą punktów możliwych do uzyskania.</p> <p>3. Dopuszczenie ramach FEM w typie projektu „Usługi w zakresie rozwoju mieszkalnictwa chronionego, wspomaganego i innych rodzajów mieszkań z usługami” realizacji usług na mieszkaniowych zasobach własnych osób z grupy docelowej pod warunkiem, że forma ta nie jest jedynym elementem projektu. Beneficjent jest zobowiązany uruchomić mieszkanie danego typu, w ramach którego znajdować się będą miejsca świadczenia usług</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>odzworowane we wskaźnikach produktu i rezultatu związane z wymogiem trwałości.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: stosowne zapisy regulaminy konkursu w ramach FEM 2021 - 2027.</p> <p>4. W związku z tworzeniem w ramach projektu miejsc świadczenia usług społecznych, na Wnioskodawcy ciąży obowiązek określenia warunków przyznawania i odpłatności za poszczególne usługi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również tryb ich pobierania. Obligatoryjnie z partycypacji w kosztach usług powinny być zwolnione osoby, których dochód na osobę nie przekracza 150% kryterium dochodowego (na osobę samotnie gospodarującą lub na osobę w rodzinie), o którym</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej).</p> <p>Partycypacja Beneficjentów usług w kosztach tych usług jest wkładem własnym do projektu w ramach programu FEM.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Wprowadzenie kryterium dostępu w regulaminie konkurs w ramach FEM 2021-2027.</p>
15.	Obszar B, Działanie 13, tj. Wdrożenie programów wychodzenia z bezdomności uwzględniających wymóg długoterminowego, kompleksowego wsparcia w tym mieszkaniowego,	EFS, BP, wkład prywatny	Brak odrębnej alokacji (w ramach środków Działania 6.26 A wynoszącej	Tryb niekonkursowy	Projekty aktywnej integracji, które w grupie docelowej ujęły osoby w kryzysie bezdomności, uprawnione są do realizacji projektu wykraczającej poza limit 36 miesięcy. Rekomendowany sposób operacjonalizacji: stosowne zapisy regulaminy konkursu / naboru w ramach FEM 2021-2027.

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
	także z wykorzystaniem modelu Najpierw mieszkanie (ang. Housing First) – działanie realizowane w ramach naboru prowadzonego w ramach celu 4 I – nabór w ramach FEM.		130 240 749,77 zł.)		
16.	Obszar B, Działanie 14, tj. Upowszechnienie oferty usług domowej opieki długoterminowej zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji w formule dziennych domów	EFS, BP, wkład prywatny	W ramach alokacji Działania 6.25 B wynoszącej 13 987 200 zł	Tryb konkurencyjny	1. Wnioskodawcy, którzy we wniosku o dofinansowanie zaplanowali utworzenia DDOM na terenie powiatów wskazanych w Wojewódzkim Planie Transformacji województwa małopolskiego na lata 2022-2026 jako tych charakteryzujących się najniższą dostępnością do opieki długoterminowej, tj.: krakowskim, oświęcimskim, tarnowskim, wadowickim są uprawnieni do uzyskania premii punktowej.

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
	opieki medycznej – konkurs w ramach FEM.				<p>Wojewódzkie Plan Transformacji WM na lata 2022 – 2026 wskazuje na konieczność „Podejmowania działań mających na celu zwiększenie dostępności i jakości usług opieki długoterminowej we wszystkich dostępnych formach opieki, w szczególności w powiatach o ograniczonej dostępności”.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: preferencja powinna być oparta o kryterium z przypisaną liczbą punktów możliwych do uzyskania.</p> <p>2. W związku z tworzeniem w ramach projektu miejsc świadczenia usług społecznych, na Wnioskodawcy ciąży obowiązek określenia warunków przyznawania i odpłatności za poszczególne usługi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również tryb ich pobierania. Obligatoryjnie z partycypacji w kosztach usług powinny być zwolnione</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>osoby, których dochód na osobę nie przekracza 150% kryterium dochodowego (na osobę samotnie gospodarującą lub na osobę w rodzinie), o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej).</p> <p>Partycypacja Beneficjentów usług w kosztach tych usług jest wkładem własnym do projektu w ramach programu FEM.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: Wprowadzenie kryterium dostępu w regulaminie konkurs w ramach FEM 2021 – 2027.</p>
17.	Obszar B, Działanie 16 tj. Upowszechnienia nowego modelu funkcjonowania systemu pomocy społecznej opartego o	EFS, BP, JST	W ramach alokacji Działania 23. A wynoszącej	Tryb niekonkurencyjny	1. Podmioty ubiegające się o status Partnera w ramach projektu niekonkurencyjnego Małopolskie Centra Usług Społecznych zobowiązane są zadeklarować gotowość do pilotażowego wdrożenia metodologii szacowania luki opiekuńczej na terenie danej gminy.

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
	Centra Usług Społecznych – projekt w ramach FEM.		21 396 695,40 zł		<p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: zapisy regulaminu naboru projektu niekonkurencyjnego.</p> <p>2. W związku z tworzeniem w ramach projektu miejsc świadczenia usług społecznych, na Partnerach ciąży obowiązek określenia warunków przyznawania i odpłatności za poszczególne usługi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również tryb ich pobierania. Obligatoryjnie z partycypacji w kosztach usług powinny być zwolnione osoby, których dochód na osobę nie przekracza 150% kryterium dochodowego (na osobę samotnie gospodarującą lub na osobę w rodzinie), o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej).</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>Partycypacja Beneficjentów usług w kosztach tych usług jest wkładem własnym do projektu w ramach programu FEM.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: stosowne zapisy wniosku o dofinansowanie.</p>
18.	Nabór wniosków o dofinansowanie w ramach FEM - Działanie 5.9 w ramach celu 4 (iii).	-	W ramach alokacji Działania 5.9 A wynoszącej 81 592 000 zł		<p>Z uwagi na to, że mieszkania chronione, wspomagane czy treningowe są formą wsparcia na rzecz różnych grupy docelowych – m.in. młodzieży w procesie usamodzielniania, osób z niepełnosprawnościami, osób chorujących psychicznie, osób doświadczających kryzysów bezdomności – które są adresatami wsparcia w ramach projektów aktywnej integracji (cel 4 h i l) oraz usług społecznych (cel 4 k), zasadnym jest, aby nabór wniosków w typie projektu <i>Przebudowa, modernizacja i/lub wyposażenie infrastruktury zdegradowanych budynków w celu ich adaptacji na mieszkania</i></p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p><i>wspomagane i chronione, skierowane w szczególności dla osób opuszczających pieczę zastępczą, zakłady poprawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze (cel 4 iii) prowadzony był w okresie zbieżnym z naborami w ramach celów 4 h, 4 l, 4 k. Zasadnym jest też przyjęcie kryteriów naboru preferujących projekty zintegrowane tj. łączące źródła finansowania w ramach obu odnośnych celów FEM tj. 4 (iii) oraz 4 (h, l, k) aby umożliwić komplementarność działań.</i></p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: stosowne zapisy harmonogramu dla FEM 2021 – 2027 oraz regulaminu naboru w ramach odnośnych celów.</p>
19.	Nabory wniosków o dofinansowanie w ramach FEM - Działanie 6.16, 6.17, 6.32 w ramach celu 4 (h) i	EFS, EFRR, BP, wkład prywatny	Brak wydzielonej alokacji na typ projektu	Tryb konkurencyjny z uwzględnienia	W związku z polityką WM określoną w Regionalnym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 r. mającą na celu m.in. zapewnienie warunków merytorycznych, organizacyjnych i finansowych

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
	5.10A w ramach celu 4 (iii).		dotyczący podmiotów reintegracyjnych	eniem mechanizmu właściwego dla ZIT, IIT i RLKS.	sprzyjających tworzeniu nowych jednostek reintegracyjnych (kierunek interwencji nr 1 / Priorytet nr 1 w ramach obszaru Obszar reintegracji i włączenia społecznego) koniecznym jest umożliwienie realizacji zintegrowanych projektów w ramach celu 4(iii) FEM, typ projektu: „Budowa, przebudowa, modernizacja, wyposażenie infrastruktury społecznej w zakresie wsparcia podmiotów reintegracyjnych, w szczególności ZAZ” oraz celu 4(h) FEM, typ projektu: „Aktywizacja społeczna, zawodowa, edukacyjna, zdrowotna kulturalna i mieszkaniowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo mająca na celu poprawę ich sytuacji na rynku pracy oraz zwiększenia aktywności w wymiarze społecznym”.

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>Oznacza to potrzebę organizowania naborów wniosków w ramach FEM w sposób skoordynowany z tożsamym okresem naboru oraz przyjęcie kryteriów naboru preferujących projekty zintegrowane tj. łączące źródła finansowania w ramach obu odnośnych celów FEM tj. 4 (iii) oraz 4 (h).</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: stosowne zapisy harmonogramu dla FEM 2021 – 2027 oraz regulaminu naboru w ramach odnośnych celów.</p> <p>Jednocześnie Wnioskodawcy przewidujący tworzenie nowych (zwłaszcza na obszarach charakteryzujących się niskim dostępem do tej oferty) lub rozwój istniejących podmiotów reintegracyjnych uprawnieni są do uzyskania premii punktowej w naborach prowadzonych w ramach Działań 6.19, 6.20, 6.21; celu 4 (h).</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji:</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					preferencja powinna być oparta o kryterium z przypisaną liczbą punktów możliwych do uzyskania.
20.	Nabory wniosków o dofinansowanie w ramach FEM – Priorytet 8 Fundusze Europejskie dla sprawiedliwej transformacji Małopolski Zachodniej	FST, BP, wkład prywatny	Brak odrębnej alokacji (w ramach środków na sprawiedliwej transformacji Małopolski Zachodniej)	Tryb konkurencyjny	W odniesieniu do typów projektu dotyczących opieki nad osobami starszymi oraz osobami chorymi i z niepełnosprawnościami, wsparcia opiekunów, dostosowanie infrastruktury do zakresu świadczonych usług należy stosować zasady określone w Regionalnym Planie Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji.
21.	Nabory wniosków o dofinansowanie w ramach FEM - Działanie 6.32 w ramach celu 4 (h)	EFS, BP, wkład prywatny	Brak odrębnej alokacji na usługi	Tryb konkurencyjny	W przypadku realizacji działań wpisujących się w zakres usług społecznych należy stosować zasady określone w Regionalnym Planie Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji.

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
			społeczne w ramach środków Działania 6.32		
22.	Nabory wniosków o dofinansowanie w ramach FEM - Działanie 6.17 i 6.22	EFS, BP, wkład prywatny	20 mln zł w ramach okresu programowania 2021 - 2027	Właściwy dla RLKS	<p>1. W przypadku realizacji wsparcia w formule RLKS (Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność), należy stosować zasady określone w Regionalnym Planie Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji w odniesieniu do typów projektu:</p> <p>A. Tworzenie nowych oraz rozwój już istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży</p> <p>B. Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych</p> <p>C. Usługi w zakresie rozwoju mieszkalnictwa chronionego, wspomaganego i innych rodzajów mieszkań z usługami</p> <p>D. Usługi domowej opieki długoterminowej zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w tym wykorzystanie modelu DDOM</p> <p>Należy zapewnić, aby alokacja przypadająca na Działania 6.21 i 6.27 FEM w wysokim stopniu została wydatkowana na stworzenie miejsc świadczenia usług społecznych.</p> <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji:</p>

Lp.	Nabór	Źródła finansowania	Szacunkowy budżet ¹¹	Tryb naboru (jeśli dotyczy)	Zasady i warunki realizacji działań finansowanych ze środków FEM 2021 - 2027
					<p>zapisy dokumentów programowych wprowadzające wymóg wydatkowania określonego % wydatków na rzecz świadczenia usług społecznych.</p> <p>2. Wnioskodawcy, którzy przewidują realizować jedną z form wsparcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uruchomienie i prowadzenie centrów wsparcia opiekunów nieformalnych, – organizację sąsiedzkich usług opiekuńczych, – prowadzenie klubów samopomocowych. – świadczenie usług opiekuńczych przez PES są uprawnieni do uzyskania premii punktowej. <p>Rekomendowany sposób operacjonalizacji: preferencja powinna być oparta o kryterium z przypisaną liczbą punktów możliwych do uzyskania.</p>

4. Źródła finansowania

Działania na rzecz rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji realizowane będą w oparciu o środki programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021 – 2027, środki Wieloletniego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2023 - 2027, jak również w oparciu o środki własne samorządów terytorialnych oraz środki budżetu państwa, Funduszu Solidarnościowego, programów resortowych (w szczególności Opieka 75+) pozyskiwanych przez małopolskie JST.

Środki pozostające poza sferą bezpośredniego wpływu samorządu województwa będą mogły zostać wydatkowane na cele zbieżne z niniejszym programem, w szczególności za sprawą mechanizmu koordynacji opartego o projekt Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie realizowany w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS), Działanie 04.13 Wysokiej jakości system włączenia społecznego. Projekt ten przewiduje m.in. wsparcie samorządów terytorialnych w zakresie tworzenia i wdrażania lokalnych planów rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji. Dokumenty te, zgodnie z Umową Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021 – 2027 w Polsce, mają na celu wyznaczenie kierunków rozwoju usług społecznych na szczeblu lokalnym, zarówno w zakresie koniecznych interwencji, jak i podjęcia działań o charakterze prewencyjnym i profilaktycznym. Zakres tych dokumentów objąć ma również cele związane z otwieraniem się instytucji świadczących całodobowe usługi społeczne w formie stacjonarnej na działania środowiskowe o wielofunkcyjnym charakterze.

5. Konsultacje założeń Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Małopolskiego do 2030 roku.

Założenia RPDI zostały skonsultowane z Zespołem Strategicznym powołanym przez Zarząd Województwa Małopolskiego na mocy uchwały nr 151/23 z dnia 31 stycznia 2023 r. w toku dwóch posiedzeń odbywających się w dniach: 20 lutego i 28 kwietnia br.

Główne rekomendacje Zespołu

1. Specjalizacja wsparcia: rozbudowa specjalistycznych form wsparcia na rzecz dzieci, młodzieży, wychowanków pieczy zastępczej, osób niesamodzielnych,
2. Rozwój nowych lub rzadko stosowanych form wsparcia, w tym: półkolonii, wolontariatu na rzecz społeczności lokalnej, profilaktyki uzależnień wśród dzieci i młodzieży w ramach placówek wsparcia dziennego, preorientacji zawodowej wychowanków pieczy zastępczej, budżetu personalnego na rzecz wychowanków pieczy w procesie usamodzielniania, usług sąsiedzkich, bonów opiekuńczych, placówek dziennej opieki wobec dzieci z deficytami umysłowymi,
3. Rozwijanie usług społecznych na bazie istniejących zasobów (tworzenie i rozwój dziennych usług w środowisku z wykorzystaniem infrastruktury oraz zasobów jednostek zapewniających całodobową opiekę, tworzenie miejsc krótkoterminowego pobytu dziennego lub całodobowego w placówkach opieki całodobowej),
4. Wypracowywanie modelowych rozwiązań: w tym: placówki wsparcia dziennego jako formuła pośrednia między wsparciem interwencyjnym a profilaktycznym, opiekun usamodzielniania w pieczy zastępczej, krótkotrwałe usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania np. poszpitalne, wzorcowe mieszkanie demonstracyjne
5. Podkreślenie wagi usług opiekuńczych, terapii zajęciowej i rehabilitacji w placówkach dla osób niesamodzielnych
6. Potrzeba rozwijania usług sąsiedzkich, w tym na obszarach trudno dostępnych komunikacyjnie.
7. Potrzeba tworzenia mechanizmów ułatwiających zachowanie trwałości względem form wsparcia po zakończeniu zewnętrznego finansowania,
8. Wsparcie kadr świadczących usługi społeczne,

Założenia RPDI zostały ponadto skonsultowane w toku następujących spotkań:

3. 10 marca 2023 r. „Śniadanie z deinstytucjonalizacją” zorganizowane przez Krakowskie Forum Organizacji Społecznych w Krakowie z udziałem lokalnych NGO,

4. 16 marca 2023 r. „Rozwój usług społecznych w środowisku lokalnym – główni aktorzy” zorganizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie z udziałem przedstawicieli gmin i powiatów Małopolski,
5. 20 kwietnia 2023 r. „I Forum Usług Społecznych Metropolii Krakowskiej” zorganizowane przez Stowarzyszenie Metropolia Krakowska z udziałem podmiotów zrzeszonych w Stowarzyszeniu,
6. 26 kwietnia 2023 r. Konwent PCPR zorganizowany przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie z udziałem przedstawicieli małopolskich PCPR,
7. 22 maja 2023 r. spotkanie konsultacyjne dotyczące zmian prawnych dotyczących usług świadczonych przez domy pomocy społecznej zorganizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie z udziałem Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, przedstawicieli małopolskich domów pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie,
8. 31 maja 2023 r. Kongres Polityki Społecznej zorganizowany przez Polskie Towarzystwo Polityki Społecznej, Komitet Nauk o Pracy i Polityce Społecznej Polskiej Akademii Nauk, Centrum Badań nad Zabezpieczeniem Społecznym, Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych, Uniwersytet Warszawski, Uczelnię Korczaka i Zakład Ubezpieczeń Społecznych z udziałem środowiska naukowego, administracji publicznej, rządowej (Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej) i samorządowej,
9. 2 czerwca 2023 r. posiedzenie Expert Group Intergenerational Solidarity zorganizowane przez EUROSZOZIAL, Jagielloński Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz Federalną Wspólnotę Roboczą Organizacji Senioralnych BAGSO z udziałem Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, środowiska naukowego i III sektora.

Łącznie w spotkaniach tych udział wzięło ponad 200 osób reprezentujących administrację rządową, samorządy wszystkich szczebli, III sektor, środowisko naukowe.

Główne rekomendacje wynikające z prekonsultacji:

1.	Wsparcie organizacji III sektora w zakresie świadczenia usług społecznych w oparciu o stabilne i długoterminowo dostępne źródła finansowania,
2.	Stworzenie mechanizmów służących upowszechnieniu w regionie rozwiązań systemowych wynikających ze Strategii Rozwoju Usług Społecznych w

Główne rekomendacje wynikające z prekonsultacji:

	zakresie, w szczególności procesu przekształceń placówek całodobowych w placówki otwarte na środowisko, rozwoju usług sąsiedzkich, rozwoju mieszkalnictwa wspieranego i treningowego, opieki wytchnieniowej.
3.	Testowanie nowych form świadczenia usług społecznych w oparciu o pilotażowe wdrożenia,
4.	Wzmocnienie kadr zaangażowanych w świadczenie usług społecznych,
5.	Stworzenie mechanizmów wymiany doświadczeń, dobrych praktyk, know-how w zakresie sposobu organizacji i świadczenia usług społecznych.